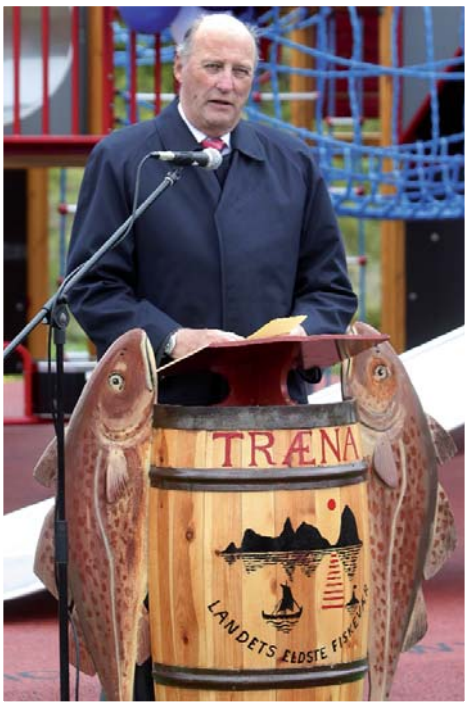
ÅRSBERETNING 2008

DET KONGELIGE HOFF

Hoffsjefens sammendrag 3
Det kongelige hoff 7
Kongelig dagbok 2008 10
Hoffmarskalatet 22
Kabinettssekretariatet 24
DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens stab 26
Prinsesse Märtha Louises og Prinsesse Astrid, fru Ferners offisielle virke ... 30
Kommunikasjonsstaben 32
Det kongelige hushold 34
Kultur- og eiendomsavdelingen 36
H.M. Kongens adjutantstab 39
Kongelige ordener og medaljer 42
De kongelige fond 56
Åpent Slott 58
Helse-Miljø-Sikkerhet 60
Likestilling 61
Årsregnskap med noter og revisjonsberetning 62
Ord og uttrykk 77

HOFFSJEFENS SAMMENDRAG

Kongehusets medlemmer hadde i 2008 et omfattende offisielt program, nasjonalt og internasjonalt. I tillegg til H.M. Kongens daglige virke på Slottet med statsråd, høytidelige audienser, møter og mottakelser, besøkte Kongehuset Svalbard og 15 fylker, og det ble gjennomført offisielle besøk i utlandet.

Besøkene rundt i landet tillegges stor vekt, særlig fylkesturene som går over flere dager. Kongeparet besøkte Nordland i juni, mens Kronprinsparets fylkestur gikk til Telemark i oktober. Vietnams presidentpar avla statsbesøk til Norge i juni, og Irlands presidentpar var på statsbesøk i oktober. DD.MM. Kongen og Dronningen var på statsbesøk til Portugal i mai. H.K.H. Kronprinsen var beskytter for Wergeland 2008.

Det kongelige hoff arbeider kontinuerlig med organisasjonsutvikling. De første månedene av 2008 ble det gjennomført en prosess med tre siktemål: Kommunikasjonsarbeidet skal styrkes, kultursektoren skal synliggjøres bedre og enheter uten avdelingsmessig tilknytning skal administrativt innplasseres i avdelingsstrukturen.

Resultatet av prosessen er at IKT-seksjonen, arkivet og biblioteket er organisert inn i hoffmarskalatet, mens Prinsesse Märtha Louises sekretariat, St. Olavs Ordenens kanselli og H.M. Dronningens koordinator administrativt nå er knyttet til kabinettssekretariatet.

Arbeidet med en bedre synliggjøring av kultursektoren har lenge vært et mål for Det kongelige hoff. For ytterligere å styrke dette ble det besluttet å organisere eiendomsavdelingen, Åpent Slott og arkivaliaprosjektet i en ny Kultur- og eiendomsavdeling. Hoffets arbeid tilknyttet kulturformidling og forvaltning av eiendoms- og gjenstandsmasse, er med denne organiseringen blitt bedre koordinert. I prosessen forut for omorganiseringen ble det gjennomført et omfattende arbeid med bred deltakelse av flere seksjoner og enkeltpersoner, i tillegg til arbeidstakerorganisasjonene og AMU.

Arbeidet med Helse, Miljø og Sikkerhet har i flere år vært høyt prioritert. I samarbeid med bedriftshelsetjenesten ble det i 2008 gjennomført en ny arbeidsmiljøundersøkelse ved Det kongelige hoff. Resultatet av undersøkelsen er gjennomgått med AMU og de ansatte, og avdelingene har utarbeidet handlingsplaner.

ÅGE B. GRUTLE
HOFFSJEF

Slottets bibliotek har spesialsamlinger av bøker som blant annet har tilhørt Dronning Maud.

Åpent Slott var godt besøkt selv om det ikke var en spesiell temautstilling i 2008. Restaureringsarbeidet av Oscarshall fortsatte gjennom hele 2008, og arbeidene ved lystslottet vil være ferdigstilt i august 2009. Oscarshall vil da på nytt kunne åpnes for publikum.

Hoffsjef Rolf Trolle Andersen ble gitt avskjed i nåde 20. oktober 2008 etter vel fire års tjeneste ved hoffet. Ambassadør Åge Bernhard Grutle ble utnevnt til ny hoffsjef med tiltredelse 1. februar 2009. Kabinettssekretær Berit Tversland har vært konstituert som hoffsjef i mellomtiden.

Bruken av Stortingets bevilgninger til Det kongelige hoff (Civillisten) og DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens driftsregnskap rapporteres årlig. Det kongelige hoff ivaretar dette gjennom en årsberetning til Det kgl. fornyings- og administrasjonsdepartement, Stortingets Presidentskap og Riksrevisjonen. Apanasjen til henholdsvis DD.MM. Kongen og Dronningen og DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessen skal dekke forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) av de private eiendommene. Apanasjen dekker også offisielle antrekk og private utgifter.

ÅRSREGNSKAP

Årsregnskapet for Den kongelige civilliste er gjort opp med et resultat som viser et overskudd på kroner 4 052 699. Årsresultatet for 2008 er i sin helhet fremført som prosjektavsetninger, etter dekning av tidligere fremført driftsunderskudd. Regnskapet viser at store deler av de bevilgede midlene benyttes til å vedlikeholde og utvikle Slottet som bygning og de kulturelle og historiske verdier som befinner seg der.

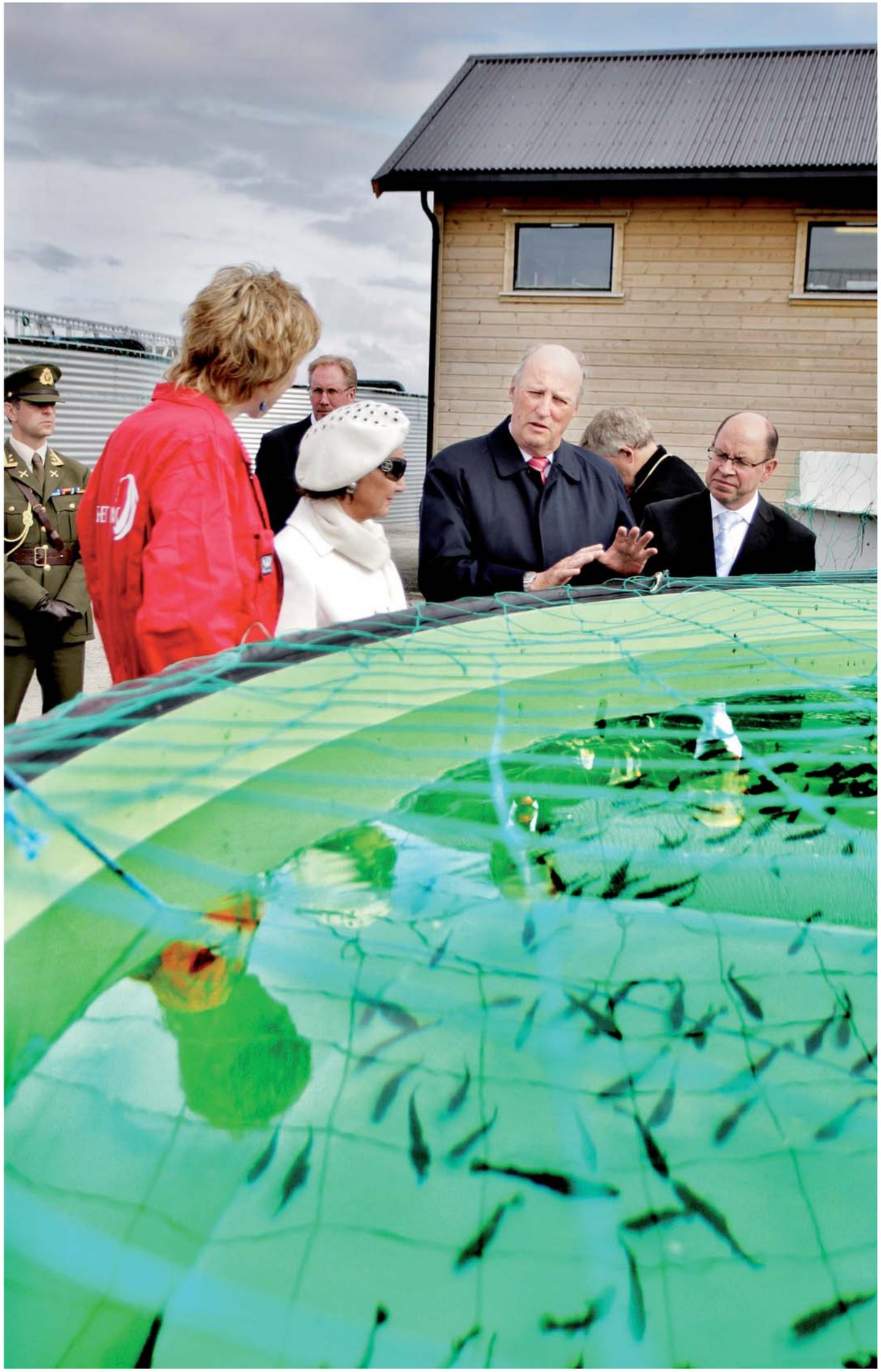
Årsregnskapet til DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens stab viser et overskudd på kroner 997 885. Overskuddet avsettes til fremtidige anskaffelser.

Årsregnskapet for Åpent Slott viser et overskudd på kroner 17 751. Overskuddet er tillagt egenkapitalen.

De fremlagte regnskaper, med tilhørende noter, gir etter min oppfatning et tilfredsstillende uttrykk for resultatet i 2008 og den økonomiske stillingen ved årsskiftet. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets utgang som det ikke er tatt hensyn til i årsoppgjøret. Årsregnskapene er avlagt i tråd med reglene i regnskapsloven og økonomireglementet for Det kongelige hoff.

Det kongelige slott
31. desember 2008/3. mars 2009

Åge Bernhard Grutle
Hoffsjef

DD.MM. Kongen og Dronningen var til stede under sommer-OL i Beijing.

DET KONGELIGE HOFF

Det kongelige hoff er organisasjonen som bistår DD.MM. Kongen og Dronningen og DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessen i utøvelsen av deres virke. Hoffet bistår også Prinsesse Märtha Louise og Prinsesse Astrid, fru Ferner i deres offisielle virksomhet. H.M. Kongens valgspråk, «Alt for Norge», er Hoffets visjon.

Det kongelige hoffs hovedmål er å bistå DD.MM. Kongen og Dronningen og de øvrige medlemmer av Kongehuset med å planlegge og gjennomføre sine gjøremål. Det kongelige hoff skal sørge for en rasjonell drift av Det Kongelige Hus og forvaltning av de offentlige og private kongelige eiendommer, eiendeler og fond.

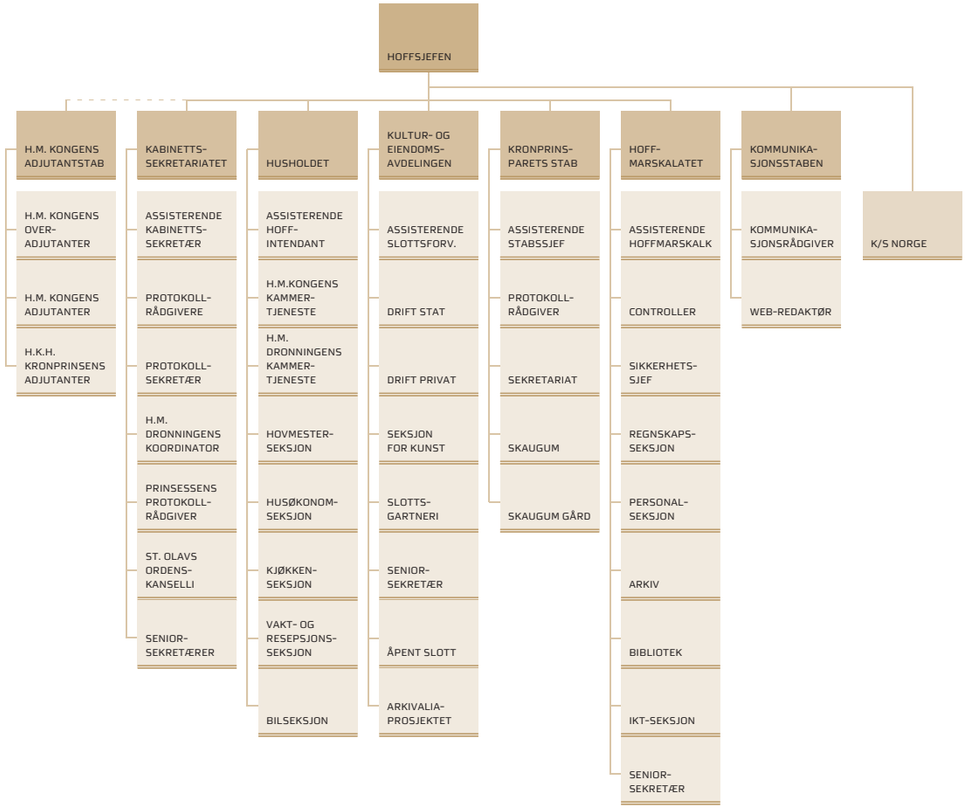
Det kongelige hoff ønsker at organisasjonen skal være preget av likeverd, gjensidig åpenhet og ærlighet, samarbeid og medvirkning, lojalitet og diskresjon.
Dette verdigrunnlaget skal prege organisasjonen slik at den best mulig skal kunne støtte opp under Kongefamiliens utøvelse av gjerningen.

DD.MM. Kongen og Dronningen, DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessen gir fullmakter til organisasjonen gjennom beslutninger som fattes i styringsmøter, programmøter og enkeltmøter.

Styringsmøtet er det øverste beslutningsorgan for Det kongelige hoff. I styringsmøtet behandles:

- Strategier
- Langtidsplaner
- Budsjett
- Prinsippsaker
- Mediesaker

I styringsmøtet deltar DD.MM. Kongen og Dronningen, og DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessen. Hoffsjefen bestemmer, ut fra sakens karakter, hvem som for øvrig skal delta i møtene. Det gjennomføres styringsmøter en - to ganger i måneden. Hvert halvår gjennomføres et 2-3 dagers møte.

Programmøtet er det formelle organ hvor DD.MM. Kongen og Dronningen, DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessen gjennomgår forespørsler og fatter beslutninger vedrørende offisielt program, presseforespørsler, andre aktiviteter og beskytterskap, i samarbeid med ledelsen. Møtene gjennomføres en - to ganger i måneden.

Det kongelige hoff er bygd opp som en linje-/stabsorganisasjon. Hoffsjefen er organisasjonens øverste leder, juridisk person og ansvarlig for den totale virksomhet overfor H.M. Kongen. Avdelingslederne utgjør, sammen med hoffsjefen, hoffets ledelse. Kabinettssekretæren er hoffsjefens faste stedfortreder. Innenfor egne fagfelt er avdelingslederne rådgivere for Kongefamilien.

Hoffsjefens ledergruppe består av kabinettssekretæren, hoffmarskalken, hoffintendanten, kommunikasjonssjefen, slottsforvalteren, sjef for DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens stab og sjef H.M. Kongens adjutantstab.

DD.MM. Kongen og Dronningen, det vietnamesiske presidentparet, DD.KK.HH. Kronprins Haakon og Kronprinsesse Mette-Marit ble tatt imot av statsminister Jens Stoltenberg og Ingrid Schulerud som var vertskap for en lunsj på Akershus slott under det vietnamesiske statsbesøket i juni.

KONGELIG DAGBOK 2008

2008 ble et nytt begivenhetsrikt år for Kongefamilien. Dagboken viser stor aktivitet og varierte oppdrag. Både Kongeparet og Kronprinsparet har hatt et omfattende reiseprogram. I tillegg har Prinsesse Märtha Louise og Prinsesse Astrid, fru Ferner utført en del offisielle oppgaver.

I 2008 ble det gjennomført ett utgående og to innkommende statsbesøk. Kongeparet besøkte Portugal, og statsoverhodene i Vietnam og Irland avla statsbesøk til Norge. H.K.H. Kronprinsen var i tillegg på offisielle besøk til Chile og Tyrkia. Elleve land har også blitt besøkt i løpet av året. Både Kongeparet og H.K.H. Kronprinsen var i Beijing i forbindelse med sommer-OL.

Innenlands har både Kongeparet og Kronprinsparet foretatt mange offisielle besøk. Kongeparet besøkte i alt 26 kommuner i 13 fylker, mens Kronprinsparet besøkte 29 kommuner i 13 fylker og Svalbard.

Kongefamilien er selv vertskap for mange arrangementer i løpet av et år. I 2008 ble det arrangert 12 offisielle lunsjer på Slottet. Det ble avholdt åtte offisielle middager på Det kongelige slott eller K/S NORGE. Kronprinsparet har invitert til to temamiddager og gjestebud på Skaugum. Det ble arrangert totalt 13 mottakelser på Slottet og K/S NORGE.

De årlige fylkesturene har blitt en fin måte å bli bedre kjent med et begrenset geografisk område på. I 2008 besøkte Kongeparet fem kommuner i Helgeland og Salten i Nordland. Kronprinsparet la sin årlige fylkestur til Telemark.

H.M. Kongen har i løpet av året mange faste møter og audienser. Statsministeren, utenriksministeren, utenriksråden, forsvarssjefen og generalinspektørene for de ulike forsvarsgrenene har jevnlig samtaler med H. M. Kongen. I tillegg til dette kommer audienser blant annet med statsråder, utenlandske presidenter, regjeringssjefer, utenlandske ministre, diplomater, representanter for organisasjoner og institusjoner og mottakere av St. Olavs orden og Fortjenstorden.

HMK – HANS MAJESTET KONGEN, HMD – HENNES MAJESTET DRONNINGEN, KPH – HANS KONGELIGE HØYHET KRONPRINSEN, KPM – HENNES KONGELIGE HØYHET KRONPRINSESSEN, PIA – HENNES KONGELIGE HØYHET PRINSESSE INGRID ALEXANDRA, PSM – PRINS SVERRE MAGNUS, PML – PRINSESSE MÄRTHA LOUISE,PA – PRINSESSE ASTRID, FRU FERNER, MBH – MARIUS BORG HØIBY

7. JANUAR

Oslo Militære Samfund HMK

10. JANUAR

Lunsj for UNDP og FN-sambandet KPH

11. JANUAR

Statsråd HMK KPH

Mottakelse i anledning Gunnar Sønstebys 90-årsdag, Akershus slott HMK KPH PA

Åpning av Stavanger som europeisk kulturhovedstad 2008 HMK HMD

14. JANUAR

Visning av filmen «Gender me» på Vika kino KPM

16. JANUAR

Internasjonalt seminar om etikk og finans KPH KPM

17. JANUAR

Europamesterskapet i håndball for menn 2008, Drammen HMK

18. JANUAR

Statsråd HMK KPH

22. JANUAR

Audiens for Finlands utenriksminister HMK

23. - 26. JANUAR

Offisielt besøk til Chile KPH

30. JANUAR

NM på ski nordiske grener, Trondheim HMK

31. JANUAR

Åpning av Picasso-utstilling, Bergen Kunstmuseum HMD

Foreningen til Ski-Idrettens Fremmes 125-årsjubileum, Holmenkollen Park Hotel Rica HMK

Åpning av Wergeland 2008 KPH

1. FEBRUAR

Statsråd HMK KPH

5. FEBRUAR

Åpning av Energiuka 2008 KPH

Åpningsmøte for Hjerteaksjonen 2008, Universitetets Aula HMK

7. FEBRUAR

Høytidelig audiens for Mauritanias nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Burundis nye ambassadør HMK

Mottakelse for mottakere av Kongens fortjenstmedalje HMK

Åpning av utstillingen «Fjellet i norsk kunst fra 1800 til i dag», Henie Onstad Kunstsenter HMD

8. FEBRUAR

Statsråd HMK KPH

9. FEBRUAR

Kongelig Norsk Seilforenings 125-årsjubileum, Radisson SAS Plaza Hotel HMK HMD PA

11. FEBRUAR
Mottakelse for mottakere av Kongens fortjenstmedalje HMK

12. FEBRUAR
Besøk til Marte Nettverkssenter, Grønland KPM

13. FEBRUAR
Seminar om Burundi KPH

Skiklubben ULLs 125-årsjubileum HMK

15. FEBRUAR
Statsråd HMK KPH

16. FEBRUAR
Kronprinsessen mottok Fredrikkeprisen 2008,
Det Norske Teatret KPM PA

20. FEBRUAR
Norges Skiforbunds 100-årsjubileum, Oslo rådhus
HMK

20. FEBRUAR
Norsk Polarklubbs 75-årsjubileum, Gamle Logen HMD

23. FEBRUAR
Holmenkollen Special Olympics PML

25. FEBRUAR
Audiens for EU-kommisjonens president KPH KPM

Lunsj for EU-kommisjonens president KPH KPM

27. FEBRUAR
Konsertlansering av «Sorgen og Gleden» i Kulturkirken Jakob
KPH KPM

29. FEBRUAR
Statsråd KPH

Stiftelsesmiddag Oslo Militære Samfund KPH

3. MARS
Vinterøvelse Brigade Nord KPH

Lunsj Kronprinsesse Märthas Minnefond HMK PA

5. MARS
Besøk Royal Marines - Øvelse i Nord-Norge HMK

6. MARS
Åpen dag på PRO senteret KPM

Åpning av det nye Nasjonalmuseet - Arkitektur, Oslo
HMK HMD

7. MARS
Statsråd HMK

Besøk på Blindernveien skole, Oslo HMK HMD

8. MARS
Holmenkollen Skifestival HMK PA

9. MARS
Holmenkollen Skifestival HMK HMD KPH KPM PA

10. MARS
UNAIDS - Aids2031, San Francisco KPH KPM

12. MARS
Bisettelse av Julius Paltiel, Trondheim HMK

13. MARS
Høytidelig audiens for Vatikanstatens nye ambassadør HMK

Utdeling av RWE Deas Stipendprogram for Musikk,
Gamle Logen HMD

13. MARS
Premiere på filmen «Gatas Gynt» i regi av Frelsesarmeen HMK

14. MARS
Statsråd HMK

Audiens for Europarådets generalsekretær HMK

28. MARS
Dignity Day i Wien KPH

Statsråd HMK

Omvisning i det nye operahuset HMD

Besøk på Eidskog Frivillighetssentral HMK

1. APRIL
Lederutviklingskurs på Harvard University KPH

3. APRIL
Prinsesse Astrids Musikkpris 2008, Olavshallen PA

Framfylkingens barnekonferanse KPM

4. APRIL
Statsråd HMK

5. APRIL
Ridderrennet 2008 PML

7. APRIL
Presentasjon av kunsten i det nye operahuset HMD

8. APRIL
Lansering av Tormod Torfæus' norgeshistorie,
Nasjonalbiblioteket HMK

10. APRIL
Høytidelig audiens for Tyrkias nye ambasadør HMK

Høytidelig audiens for Albanias nye ambassadør HMK

100-årsjubileet for Norsk KFUK i London PA

Minnemarkering aprildagene 1940, Elverum HMK

11. APRIL
Statsråd HMK

12. APRIL
Offisiell åpning av nytt operahus, Den Norske Opera & Ballett
HMK HMD KPH KPM

17. APRIL
Besøk til Fontenehuset i Hønefoss KPM

Høytidelig audiens for Kasakhstans nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Malaysias nye ambassadør HMK

KS Ordførerkonferanse 2008, Oslo HMK

Besøk på Røde Kors Nordisk United World College, Fjaler
HMD

18. APRIL
Statsråd HMK KPH

18. APRIL
Offisiell åpning av nye omsorgsboliger,
Conrad Svendsen Senter PML

21. APRIL
Audiens for det Danske Folketingets formand HMK

Mottakelse for mottakere av Kongens fortjenstmedalje HMK

22. APRIL
Polyteknisk Forenings plenumsmøte «Et forsvar for fremtiden»
HMK

Besøk ved Det norske institutt i Roma HMD KPM

24. APRIL
Mottakelse for mottakere av Kongens fortjenstmedalje HMK

25. APRIL
Statsråd HMK KPH

Audiens for Slovakias parlamentspresident HMK

Ballettåpning Scene 2, Den Norske Opera & Ballett
KPH KPM

26. APRIL
200-årsmarkering for Slaget ved Trangen, Åsnes HMK

Operafest med Operaens solister, kor og orkester,
Den Norske Opera & Ballett HMK HMD

27. APRIL
Trefoldighetskirkens 150-årsjubileum, Oslo
HMK

28. APRIL
Bedriftsbesøk til Bård Eker Design i Fredrikstad KPM

Møte i Ski-VM KPH

Mottakelse i Oslo rådhus for frivillige KPH

29. APRIL
Besøk til Bekkestua internasjonale solidaritetsklasse
KPH KPM

30. APRIL
Åpning av ny utescene i Ivar Aasen-tunet KPH

Åpning av Den Norske Dokumentarfilmfestivalen 2008 KPH

7. MAI

Maihaugenkonferansen 2008 KPH

8. MAI

Foredrag i Utenriksdepartementets FN-forum KPH

Høytidelig audiens for Honduras' nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Ukrainas nye ambassadør HMK

Middag i Norsk Anchorite Klubb HMK

9. MAI

Statsråd HMK KPH

14. MAI

Embarkering K/S NORGE HMK

15. MAI

Statsråd HMK KPH

Oslo Handelskammers 100-årsjubileum, Akershus Slott HMK HMD

16. MAI

Audiens for Kasakhstans visepresident HMK

Intervju med portugisisk presse HMK HMD

17. MAI

17. maitoget på Skaugum KPH KPM PIA MBH PSM

Barnetoget i Oslo, slottsbalkongen HMK HMD KPH KPM

Bydelsbesøk: Vestre Aker HMK HMD

18. MAI

Norges Døveforbunds 90-årsjubileum PML

20. MAI

Audiens for vinnerne av Abelprisen 2008 HMK HMD

Utdeling av Abelprisen, Universitetets Aula HMK HMD

Bankett på Akershus Slott i forbindelse med utdelingen av Abelprisen HMK HMD

21. MAI

Åpning av De 56. Festspillene i Bergen HMK HMD

23. MAI

Statsråd HMK KPH

23. MAI

Åpning av utstilling om UNIFIL, Forsvarsmuseet HMK

Forsvarets Pensjonistforbunds 25-årsjubileum, Akershus Festning HMK

27. - 29. MAI

Statsbesøk til Portugal HMK HMD

27. MAI

Temamiddag om Kulturell frihet KPH KPM

28. MAI

Åpning av nasjonalt senter for hørsel og psykisk helse PML

Besøk på fyrstasjonene Haugjegla og Kjeungskjæret KPH

Åpning av konferanse i anledning 50-årsjubileet til Norsk forening for barne- og ungdomspsykiatriske institusjoner (NFBUI) KPM

29. MAI

Norsk Luftambulanses 30-årsjubileum KPH

Advokatforeningens 100-årsjubileum, Oslo KPH

30. MAI

Statsråd HMK KPH

31. MAI

Feiring av Kronprins Frederiks 40-årsdag KPH KPM

1. JUNI

«Junikveld» i Oppistua Børli, Eidskog KPM

2. JUNI

50-årsjubileum for Kirkens Familievern KPM

3. JUNI

HSH Womentor - mentortreff KPM

4. JUNI

Mottagelse på Tøyen hovedgård i anledning Wergelandåret KPM

5. - 6. JUNI

Statsbesøk fra Vietnam HMK HMD KPH KPM PA

5. JUNI

Åpning av EUs uformelle utdanningsministerkonferanse i Oslo KPH

6. JUNI

Statsråd HMK

Bislett Games 2008 KPH KPM MBH

7. JUNI

Fargerik fotball 2008 på Sagene KPM

9. JUNI

Besøk til Helse- og omsorgsdepartementet KPH KPM

Mottakelse for diplomater, K/S NORGE HMK HMD

10. JUNI

Mottakelse for diplomater, K/S NORGE HMK HMD

11. JUNI

Utdeling av Kong Olav Vs Kreftforskningspris, Gamle Festsal, UiO HMK

Åpning av NorSuns nye waferfabrikk i Årdal KPH KPM

12. JUNI

Høytidelig audiens for Indias nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Frankrikes nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Irlands nye ambassadør HMK

Moteoppvisning Esmod moteskole KPM

13. JUNI

Statsråd HMK KPH

Inspeksjon av H.M. Kongens Garde HMK KPH

Mottakelse for konsuler og ambassadører HMK HMD

14. JUNI

NM i speiding i Asker KPM

Åpning av Lofoten Internasjonale Kunstfestival 2008, Svolvær HMD

15. JUNI

Arrangement i forbindelse med Hans Egedes 250-års markering, Harstad HMD

16. - 19. JUNI

Fylkestur til Nordland HMK HMD

20. JUNI

Statsråd HMK

Ekstraordinært Statsråd HMK

21. - 26. JUNI

Forskningsrelatert tur til Svalbard for de tre nordiske tronarvingene KPH

21. JUNI

Norway Grand Prix 2008, Drammen PML

27. JUNI

Offisielt besøk i Longyearbyen KPH KPM

Statsråd HMK

7. JULI

Mottakelse K/S NORGE i forbindelse med VM i seiling, Hankø HMK

9. JULI

Mottakelse K/S NORGE i forbindelse med VM i seiling, Hankø HMK

6. AUGUST

Den 33. verdenskongressen i geologi, Norges Varemesse, Lillestrøm HMK

7. - 18. AUGUST

De Olympiske Leker i Beijing HMK HMD

8. AUGUST

Statsråd KPH

12. AUGUST

Åpning av Nor-Fishing KPH

18. AUGUST

Den Norske Filmfestivalen i Haugesund KPH

19. - 21. AUGUST

H.M. Kongens Serieseilaser HMK

21. - 24. AUGUST

De Olympiske Leker i Beijing KPH

21. AUGUST

Høytidelig audiens for Islands nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Nigerias nye ambassadør HMK

22. AUGUST

Statsråd HMK

Åpning av Mela 2008 HMD

26. AUGUST

Åpning av ONS 2008 i Stavanger KPH

27. AUGUST

Fondsutdeling i Bergen KPH KPM

4. SEPTEMBER

Utdeling av Anders Jahres Kulturpris, Gamle Logen PA

8. SEPTEMBER

Offisiell åpning av Jødisk Museum, Oslo KPH

9. SEPTEMBER

Klimaseminar i regi av Utviklingsfondet KPM

Utdeling av Kavliprisene KPH

Audiens for USAs tidl.visepresident Walter Mondale KPH

Bankett i forbindelse med utdelingen av Kavliprisene KPH

10. SEPTEMBER

Point of Peace-summit i Stavanger KPH

Ibsenfestivalen - «Vildanden» på Nationaltheatret KPM

12. SEPTEMBER

Statsråd HMK

Audiens for Slovakias statsminister HMK

14. SEPTEMBER

Lom stavkirkes 850-årsjubileum KPH

15. SEPTEMBER

Lunsj for diplomater HMK HMD

16. SEPTEMBER

Lunsj H.K.H. Prinsesse Märtha Louises Fond HMK HMD PML

Møte i Næringslivets klimapanel KPH

17. SEPTEMBER

Åpning av designutstillingen «100% Norway» i London KPM

18. SEPTEMBER

Høytidelig audiens for Latvias nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Guatemalas nye ambassadør HMK

Åpning av nye Oset vannbehandlingsanlegg KPH

Den norske jordmorforenings 100-årsjubileum, Oslo rådhus HMK

19. SEPTEMBER

Statsråd HMK

Foredrag om utvikling ved St. Catherine's College i Oxford KPH

21. SEPTEMBER

Vigsling av ny biskop i Møre bispedømme HMK

23. SEPTEMBER

Heimevernsøvelse HMK

Utstillingen «Båtfolket - med havet som fluktvei», Norsk Sjøfartsmuseum HMD

24. SEPTEMBER

Sjømannskirken i Gøteborgs 50-årsjubileum KPM

26. SEPTEMBER

Statsråd HMK

Rullatorfestival under Eldres Kulturuke i Ullensaker KPM

1. OKTOBER

Offisiell åpning av sykehjemmet Finstadtunet, Ski HMK

2. OKTOBER

Stortingets høytidelige åpning HMK HMD KPH

3. OKTOBER

Statsråd HMK

6. OKTOBER

Audiens for Burundis president HMK HMD

Lunsj for Burundis president HMK HMD

Debarkering K/S NORGE HMK HMD

7. - 9. OKTOBER

Fylkestur Telemark KPH KPM

7. OKTOBER

Lunsj for diplomater HMK HMD

Gudstjeneste i Slottskapellet i forbindelse med årets TV-aksjon HMK

9. OKTOBER

Høytidelig audiens for Sudans nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Bosnia-Hercegovinas nye ambassadør HMK

Besøk på Barnas Stasjon i Fredrikstad HMK

Verdens Synsdag 2008, UiO PA

Åpning av utstillingen «Munch blir 'Munch'», Munch-museet HMD

10. OKTOBER

Statsråd HMK

Utdeling av Anders Jahres medisinske priser HMK

12. OKTOBER

Det teologiske Menighetsfakultets 100-års jubileum, Oslo KPH

13. OKTOBER

Åpning av Lavutslippskonferansen 2008, Oslo KPH

14. - 16. OKTOBER

Statsbesøk fra Irland HMK HMD KPH KPM PA

14. OKTOBER

Markering av Røde Kors blodprogram 75 år KPM

16. OKTOBER

Åpning av Norges første fangstanlegg for CO2 i Rogaland KPH

17. OKTOBER

Statsråd HMK KPH

18. - 19. OKTOBER

Vardøhus festnings 700-årsjubileum og Vardø kirkes 50-årsjubileum HMK

20. - 22. OKTOBER

UNAIDS reise til Ukraina KPM

20. OKTOBER

Global Dignity Day på Ruseløkka skole KPH

Foredrag i Oslo Militære Samfund HMK

21. OKTOBER

Audiens for Malis president HMK HMD

Lunsj for Malis president HMK HMD

23. OKTOBER

Høytidelig audiens for Den demokratiske folkerepublikken Laos' nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Egypts nye ambassadør HMK

DIXI Ressurssenters 10-årsjubileum, Oslo HMD

Middag for stortingsrepresentantene HMK HMD KPH PA

24. OKTOBER

Statsråd HMK KPH

Markering av FN-dagen på Hagaløkka skole KPH KPM

27. OKTOBER

Mottakelse i anledning Jens-Anton Poulssons 90-årsdag, Den Gamle Krigsskolen HMK HMD

29. OKTOBER

Audiens for Georgias president HMK

30. OKTOBER

Avduking av statue av Kronprinsesse Märtha, Stockholm PA

Høytidelig audiens for Angolas nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Algeries nye ambassadør HMK

Premiere på filmen «Krigsseilerne - æren i behold», Oslo Sjømannsforening HMK

Middag for biskopene HMK HMD KPH

31. OKTOBER

Statsråd HMK KPH

31. OKTOBER

Lunsj for diplomater HMK HMD

2. - 6. NOVEMBER

UNDP feltreise til Mongolia KPH

2. NOVEMBER

Nasjonalballettens 50-årsjubileum HMD

3. NOVEMBER

Mottakelse for mottakere av Kongens fortjenstmedalje HMK

4. NOVEMBER

Mottakelse for mottakere av Kongens fortjenstmedalje HMK

6. NOVEMBER

Offisiell åpning av nye Akershus universitetssykehus HF, Lørenskog HMK

Dissimilis' forestilling «Jenny - en annerledes opera», Den Norske Opera PA

7. NOVEMBER

Statsråd HMK

8. NOVEMBER

Finalekamp, NM fotball for kvinner, Bislett Stadion HMK

9. NOVEMBER

Finalekamp, NM fotball for menn, Ullevaal Stadion HMK

10. NOVEMBER

Nordisk konferanse om spiseforstyrrelse blant gutter KPH

Åpning av det 25. Kirkemøtet, Quality Hotel Hafjell, Øyer HMK

12. NOVEMBER

40-årsjubileum for åpningen av Civic Centre, Newcastle upon Tyne HMK

13. NOVEMBER

Prinsen av Wales' 60-årsdag HMD KPH

Åpning av London Jazz Festival «Norway in focus» KPH

14. NOVEMBER

Statsråd KPH

19. NOVEMBER

Temamiddag om polar og klima KPH

21. NOVEMBER

Statsråd HMK KPH

Audiens for Saudi-Arabias utenriksminister HMK

23. NOVEMBER

Kong Haakons kirkes 50-årsjubileum, København HMK

24. NOVEMBER

Markering av Menneskerettighetserklæringens 60-års jubileum KPH

Offisiell åpning av E6 fra Halden til Råde v/Eidet tunnel, Sarpsborg HMK

25. - 27. NOVEMBER

Offisielt besøk til Tyrkia KPH

25. NOVEMBER

Audiens for Makedonias statsminister HMK

Foredrag av H.M. Dronningen på Den Norske Turistforenings Høstmøte, Gamle Logen HMD

27. NOVEMBER

Høytidelig audiens for Østerrikes nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Guineas nye ambassadør HMK

Mottakelse for mottakere av Kongens fortjenstmedalje HMK HMD

28. NOVEMBER

Statsråd HMK KPH

Utdeling av Dronning Sonjas skolepris til Løkenåsen skole, Lørenskog HMD

30. NOVEMBER

Frelsesarmeens julekonsert 2008 HMD

1. DESEMBER

Audiens for Montenegros parlamentspresident HMK

Markering av Verdens Aidsdag på Youngstorget KPM

1. DESEMBER

Gjestebud på Skaugum KPH KPM

2. DESEMBER

Middag for fylkesmennene HMK HMD KPH

4. DESEMBER

Høytidelig audiens for Hellas' nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Sierra Leones nye ambassadør HMK

Middag for Høyesterett HMK HMD KPH

5. DESEMBER

Statsråd HMK KPH

Avslutning av Kulturhovedstadsåret Stavanger2008
HMK HMD

8. DESEMBER

Audiens for Supreme Allied Commander Transformation (SACT) HMK

Lunsj for St. Olavs Ordens Råd HMK HMD

9. DESEMBER

Audiens for å motta Petter Dass prisen KPM

Audiens for å motta Oslo Fashion Weeks utmerkelse Årets Ambassadør KPM

10. DESEMBER

Redd Barnas fredsprisfest KPM

Audiens for mottakeren av Nobels Fredspris
HMK HMD KPH KPM

Utdeling av Nobels Fredspris, Oslo rådhus
HMK HMD KPH KPM

Bankett i anledning utdelingen av Nobels Fredspris, Grand Hotel HMK HMD

11. DESEMBER

Høytidelig audiens for Gambias nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Saudi-Arabias nye ambassadør HMK

Nobelkonserten, Oslo Spektrum KPH KPM

12. DESEMBER

Statsråd HMK KPH

14. DESEMBER

Vigsling av ny biskop i Nidaros bispedømme HMK

16. DESEMBER

H.M. Kongens Gardes kirkeparade, Trefoldighetskirken
HMK KPH

Høynivå utdanningskonferanse - Education for all HMD KPH

17. DESEMBER

Premiere på filmen «Max Manus», Colosseum kino
HMK HMD PA

18. DESEMBER

Julebesøk til Ullevål sykehus, barneavdelingen HMD

19. DESEMBER

Statsråd HMK KPH

Lunsj for Regjeringen HMK HMD KPH KPM

25. DESEMBER

Julegudstjeneste i Holmenkollen kapell
HMK HMD KPH KPM

HOFFMARSKALATET

Avdelingen ledes av hoffmarskalk Arne Omholt og har 23 ansatte. Hoffmarskalatet er organisert med en personalseksjon, regnskapsseksjon, arkiv, bibliotek, IKT-seksjon og en rekke andre funksjoner. Arkiv, bibliotek og IKT-seksjonen ble den 1/1-2008 overført fra daværende informasjonsavdeling, som samtidig ble omorganisert til kommunikasjonsstab.

Hoffmarskalatet ivaretar bl.a. følgende:
· økonomi- og personalforvaltning, herunder controllerfunksjon
· juridisk bistand til hoffsjefen og organisasjonen for øvrig
· organisasjonsutvikling
. dokumentasjonstjenester
· koordinering av helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet
· beredskaps- og forebyggende sikkerhetsarbeid
. intern bistand og opplæring på IKT-feltet

Hoffmarskalatet forvalter midlene som bevilges til drift av Det kongelige hoff over statsbudsjettets programområde 00, programkategori 00.10, kapittel 0001 og 0002 - post 50-51, og er videre ansvarlig for økonomiforvaltningen av de bevilgede apanasjer, samt regnskapsføring for Åpent Slott, Skaugum Gård, Kronprinsesse Märthas Minnefond og H.K.H. Prinsesse Märtha Louises Fond. Bevilgningene over statsbudsjettets kapittel 0001 og 0002 - post 50 skal dekke kostnadene for; Kongehusets offisielle oppgaver, drifts- og lønnskostnader for Det kongelige hoff, samt forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av de statlige eiendommer med tilhørende parker i Oslo som er stilt til H.M. Kongens disposisjon.

Forvaltning, drift og vedlikehold av de private eiendommene dekkes av de bevilgede apanasjer. Apanasjerammene dekker også personlige utgifter og enkelte utgifter knyttet til offisielle oppgaver.

Regnskapsseksjonen sørger for regnskapsførsel av til sammen åtte regnskapsklienter. Bilagsmengden var i 2008 på ca 10 000 bilag, en liten nedgang fra 2007. Regnskapsseksjonen bidrar i tillegg til utvikling og vedlikehold av Det kongelige hoffs økonomiforvaltning, og løpende oppfølging av økonomiarbeidet i organisasjonen.

Hoffmarskalatet koordinerer arbeidet med budsjett og virksomhetsplaner, og sørger for oppfølging gjennom året ved en bredt anlagt tertialrapportering på økonomi, virksomhetsplaner, personalarbeidet, HMS og forebyggende sikkerhetsarbeid.

Personalseksjonen har ansvar for vedlikehold og utvikling av personaladministrative rutiner. Rammeverket er arbeidsmiljøloven, egen overenskomst og statens personalhåndbok så langt denne passer. I 2008 har Det kongelige hoff, i samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene Norsk Tjenestemannslag/NTL og Slottspersonalets forening/STAFO, fremforhandlet ny Overenskomst for perioden mai 2008 til mai 2010. Arbeidsgiversiden og arbeidstakersiden har et tett og godt samarbeid. Det settes av betydelig møtetid for informasjons, - drøfting og forhandlingssaker. Partene

ARNE OMHOLT
HOFFMARSKALK

har egen samarbeidsavtale som regulerer partenes rettigheter og plikter. Personalseksjonen skal støtte og bidra til å videreutvikle linjeledere for en mest mulig korrekt og effektiv ledelse. I tillegg skal personalseksjonens medarbeidere gi alle ansatte nødvendig veiledning, både gjennom organiserte møter og i kontakt med den enkelte.

I 2008 ble det ansatt 13 nye medarbeidere i faste stillinger, 6 medarbeidere i vikariat, samt 2 medarbeidere i prosjektstillinger. Personalseksjonen bistår linjeledere og deltar i alle rekrutteringsprosesser. Det kongelige hoff, medregnet ansatte ved Skaugum Gård og Åpent Slott, har ved utgangen av 2008 155 fast ansatte, vikarer eller midlertidig ansatte, fordelt på 146 årsverk. I tillegg ansettes det sesongarbeidere i Slottsgartneriet og guider ved Åpent Slott i sommerhalvåret. I forbindelse med større arrangementer engasjeres servitører og kokker. Til sammen hadde Det kongelige hoff 357 lønnsmottakere i 2008.

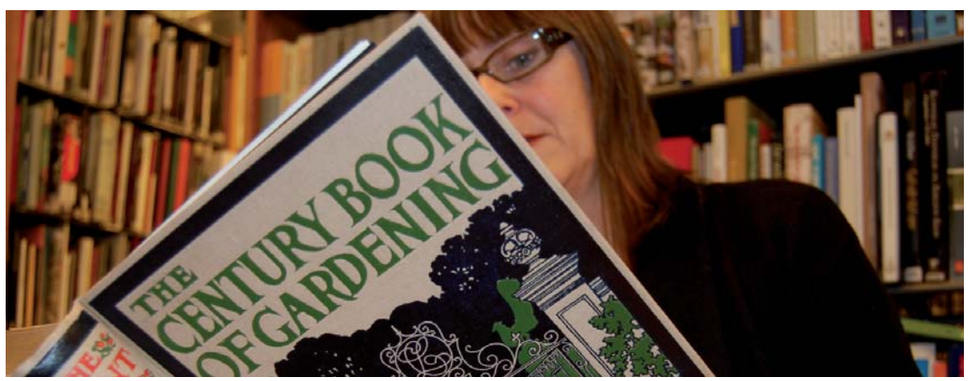
Hoffmarskalken ivaretar det overordnede ansvar for virksomhetens forebyggende beredskaps- og sikkerhetsarbeid. Videreutvikling av sikkerhetssystemer og sikkerhetstjenesten ved de kongelige eiendommene har også i 2008 stått høyt på dagsordenen.

Slottets bibliotek skal forvalte Slottets boksamling og annet biblioteksrelevant materiale, som tidsskrifter, aviser, foto, album, kart, cd'er og dvd'er. Slottets boksamling omfatter om lag 28 000 bind, hvorav 8300 eksemplarer var registrert i bibliotekets database ved utgangen av 2008. Slottets bibliotek har spesialsamlinger av bøker som har tilhørt Kong Oscar I, Kong Carl IV, Kong Oscar II, Dronning Alexandra, Kong Haakon VII og Dronning Maud.

Bibliotekets fotoarkiv som hovedsakelig dekker perioden fra 1900 til i dag, blir for tiden gjennomgått i et fotoprosjekt for digitalisering og registrering. Biblioteket betjener Kongefamilien og Hoffets ansatte og besvarer eksterne forespørsler. Antall henvendelser har vært jevnt økende de senere årene.

Det kongelige hoffs arkiv er organisasjonens dokumentasjonssenter. Dette innebærer registrering og oppbevaring av alt arkivverdig materiale. Det utføres et betydelig arbeid for å dokumentere Kongehusets virksomhet i inn- og utland, samt løpende drift av organisasjonen gjennom året. Det er en prioritert oppgave å ivareta den historiske dokumentasjonen som viser Kongehusets historiske og kulturelle arv, og arkivet deltar derfor aktivt i organisasjonens arbeid med kulturforvaltning. Henvendelser til arkivet er stadig økende og det legges stor fokus på service både utad og innad.

På IKT-siden er bemanningen styrket i 2008, og det er foretatt nødvendige utskiftninger av datautstyr. I 2008 ble det investert i ny serverpark.

Dronning Mauds boksamling inneholder flere bøker om hagedrift.

KABINETTSSEKRETARIATET

Kabinettssekretariatet legger til rette, planlegger og koordinerer Kongeparets offisielle og private virksomhet.

Avdelingen mottar og behandler en rekke forespørsler og har ansvaret for saksbehandling av alle invitasjoner og henvendelser som kommer til Kongeparet. I tillegg har avdelingen ansvar for programarbeid, rådgiving, gaver, protokoll m.m. Avdelingen ivaretar også det offisielle programmet til Prinsesse Märtha Louise og Prinsesse Astrid, fru Ferner. Planlegging av den offisielle virksomheten koordineres med Kronprinsparets stab.

I løpet av 2008 har Det kongelige hoff foretatt enkelte organisatoriske tilpasninger. Som et resultat av dette har noen nye medarbeidere fått en organisasjonsmessig tilhørighet til kabinettsekretariatet. Ved utgangen av 2008 hadde avdelingen, som ledes av kabinettssekretær Berit Tversland, 12 ansatte.

Kongeparet feiret 40 års bryllupsdag i 2008. Dette ble markert med en tur for hele storfamilien på Kongeskipet. Kongeparet kunne også glede seg over å få et nytt barnebarn i september.

Av offisielle gjøremål kan nevnes at Kongeparet var vertskap for to statsbesøk i 2008. I begynnelsen av juni var Vietnams president på besøk i forbindelse med en lengre reise til Europa. I oktober avla Irlands president statsbesøk til Norge. Etter to dager med omfattende program i Oslo, ble besøket avsluttet med en reise til Trondheim og Rissa i Sør-Trøndelag.

Tidligere på året, i mai, var Kongeparet på statsbesøk i Portugal. Ettersom det har blitt en viss tradisjon for å bruke K/S NORGE på utgående statsbesøk, der dette er mulig og hensiktsmessig, ble Kongeskipet benyttet, både som bolig og som arena for et norsk returarrangement. I tillegg til besøk i Lisboa, avla Kongeparet byen Porto en visitt på statsbesøkets siste dag.

K/S NORGE var også base og transportmiddel da Kongeparet i juni besøkte flere kommuner langs Nordlandskysten. I løpet av noen hektiske junidager fikk folk i kommunene Træna, Lurøy, Rødøy, Meløy og Gildeskål besøk av Kongeparet. Reisen tyvstartet med et besøk på Petter Dass-museet i Alstahaug og avsluttet med Elias Blix-markering i Gildeskål.

De årlige fylkesturene har blitt en fin måte for Kongeparet å oppleve og å bli kjent med folk i deres eget lokalmiljø. Gjennom noen dager får kommunene anledning til å vise seg frem, og Kongeparet får et godt innblikk i kultur, verdiskaping, folkeliv og lokale aktiviteter i området.

Kongeparet har for øvrig hatt et tett program gjennom året, og en har forsøkt å ha en god geografisk og tematisk spredning. Frivillig arbeid har hatt et spesielt fokus.

Et kulturelt høydepunkt i 2008 var åpningen av Operaens nye bygg i Oslo i april. H.M. Kongen foresto den offisielle åpningen, og både H.M. Dronningen og Kronprinsparet var til stede. Kongeparet var også til stede ved åpningen av Nasjonalmuseet for arkitektur.

Stavanger var europeisk kulturhovedstad i 2008, og både ved åpningen og avslutningen var Kongeparet med. Tradisjonen tro var de også til stede ved åpningen av Festspillene i Bergen. På den kulturelle fronten har H.M. Dronningen ellers åpnet Lofoten Internasjonale Kunstfestival og fulgt opp Dronning Sonjas Internasjonale Musikkonkurranse. H.M. Dronningen var også til stede og delte ut Dronning Sonjas Skolepris, som denne gangen gikk til Løkenåsen skole i Lørenskog.

H.M. Dronningen har de siste årene arbeidet mye med sitt lysbildeforedrag om Norge. Foredraget er holdt mange steder og i ulike sammenhenger, for eksempel på statsbesøk i Canada, Brasil, Tyskland, Irland m.fl. Også dette året ble foredraget holdt ved ulike anledninger. Et naturlig høydepunkt var i forbindelse med Den Norske Turistforenings høstmøte i Gamle Logen i Oslo.

Både DD.MM. Kongen og Dronningen var til stede under Sommer-OL i Beijing. Ellers har H.M. Kongen sin vane tro fulgt opp idretten og vært til stede ved en rekke arrangementer innen vinteridrett, håndball, fotball og seiling. Han var til stede ved jubileene til Kongelig Norsk Seilforening, Foreningen til Ski-idrettens Fremme og Norges Skiforbund. I juli deltok han selv i VM for 8-metere på Hankø og kunne til slutt innkassere tittelen Verdensmester.

H.M. Kongen var beskytter for årets TV-aksjon, som denne gangen var tildelt Blå Kors. I den forbindelse var Hans Majestet til stede på en gudstjeneste i Slottskapellet, og han besøkte Barnas Stasjon i Fredrikstad, et sted hvor barn får hjelp til å snakke om problemer i hjem med rusavhengige foreldre.

BERIT TVERSLAND
KABINETTSSEKRETÆR

Kong Harald foretok lørdag den offisielle åpningen av det nye bygget til Den Norske Opera og Ballett i Oslo.

H.K.H. Kronprinesse Mette-Marit møtte norske designere på utstillingen 100% Norway i London. Kurator for utstillingen var Henrietta Thompson.

DD.KK.HH. KRONPRINSEN OG KRONPRINSESSENS STAB

DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessen hadde i 2008 et spennende og variert program. I tillegg til offisielle reiser og mange enkeltarrangementer nasjonalt og internasjonalt, fikk Kronprinsparet mulighet til videreutdanning og egenutvikling innenfor områder av spesiell interesse.

DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens stab er fordelt mellom Slottet og Skaugum – og var ved årskiftet 18 ansatte, under ledelse av stabssjef Randi Vesseltun. Stabens oppgaver består i planlegging og gjennomføring av Kronprinsparets offisielle og private program, saksbehandling av løpende korrespondanse, samt hushold og drift av Skaugum. Staben har ansvar for egen budsjettering og rapportering, har forvalteransvar for Skaugum gård – og ivaretar sekretariatsfunksjon for Kronprinsparets Humanitære Fond. Staben samarbeider tett med kabinettssekretariatet for å koordinere Kongefamiliens program – mens øvrige avdelinger bistår med tjenester innen sitt fagområde.

Kronprinsparets fylkestur i 2008 gikk til Telemarkskommunene Notodden, Tokke, Fyresdal, Nissedal, Kragerø og Bamble. Programmet hadde fokus på næringsliv, kultur, helse og sosiale forhold. Verdensdagen for psykisk helse ble markert under besøket i Nissedal.

I juni besøkte H.K.H. Kronprinsen, H.K.H. Kronprins Frederik av Danmark og H.K.H. Kronprinsesse Victoria av Sverige Svalbard. I flere dager deltok de tre skandinaviske tronarvingene på et tokt med den svenske isbryteren «Oden». Hensikten var å studere klimasituasjonen i Arktis.

RANDI VESSELTUN
SJEF DD.KK.HH. KRONPRINSEN OG KRONPRINSESSENS STAB

H.K.H. Kronprinsens reise til Tyrkia med fokus på bilateral næringsutvikling og H.K.H. Kronprinsessens åpning av designutstillingen 100% Norway i London var to av mange offisielle oppdrag i utlandet. Utgivelsen av H.K.H. Kronprinsesse Mette-Marits salme-cd «Sorgen og Gleden» fikk stor oppmerksomhet i 2008. Cd-en ble hedret med platinaplate.

Andre større offisielle utenlandsreiser i 2008 gikk til Chile – som H.K.H. Kronprinsen besøkte i januar, og H.K.H. Kronprinsessens besøk til Ukraina i oktober – en reise hun foretok sammen med UNAIDS direktør, Dr Peter Piot. Kronprinsparet deltok dessuten på en samling for 40 unge ledere fra hele verden i San Francisco i mars, hvor de var invitert av prosjektet aids2031 til å diskutere fremtidsstrategier i aids arbeidet for å bekjempe epidemien og sikre ungt lederskap. For Kronprinsen gikk årets reise som UNDP ambassadør til Mongolia.

Både innen kultur og næringsliv har året bydd på spennende aktiviteter. H.K.H. Kronprinsessen var til stede under åpningen av Dansens Hus i Oslo, mens Kongehuset deltok ved åpningen av det nye operabygget i Bjørvika i Oslo. H.K.H. Kronprins Haakon var i august på filmfestivalen i Haugesund – og foretok åpningen av dokumentarfilmfestivalen i Volda. Han var beskytter for Wergelandåret, som i 2008 ble markert 200 år etter dikterens fødsel. Under det årlige Hans Børli arrangementet Junikveld i Oppistuen i Hedemark leste H.K.H. Kronprinsessen et Børli-dikt.

I juni besøkte Kronprinsparet Årdal i forbindelse med åpningen av NorSuns waferfabrikk i det gamle industrisamfunnet. H.K.H. Kronprinsen foretok dessuten den offisielle åpningen av karbonfangstanlegget i Risavika i Rogaland i mai.

Kirkelig relaterte aktiviteter var det også flere av i Kronprinsparets program i 2008. H.K.H. Kronprinsessen var til stede under jubileumsfeiringen av Sjømannskirken i Göteborg, som fylte 50 år. H.K.H. Kronprinsen deltok under markeringen av 800-årsjubileet til Lom stavkirke og Menighetsfakultetets 100 års jubileum.

H.K.H. Kronprinsen deltok under markeringen av Dignity Day på Ruseløkka skole i Oslo.

Skandinavias tre tronarvinger deltok på et forskningstokt om bord på den svenske isbryteren «Oden» i farvannet rundt Svalbard.

Kronprinsparet har i 2008 fortsatt å invitere til temamiddager på Skaugum. Dette året ble det holdt temamiddager om kulturell frihet og om polare spørsmål – i forbindelse med polaråret som H.K.H. Kronprinsen er beskytter for. I desember ble det årlige gjestebudet avholdt for femte gang med inviterte gjester – denne gang i hovedsak ungdom – med tilknytning til Kirkens Bymisjon og Rådet for psykisk helse.

Som kompensasjon for at staten ikke stiller bolig til disposisjon for Kronprinsparet, er det lagt inn midler i apanasjebevilgningen til forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av hovedhuset på Skaugum. Apanasjen utgjorde totalt kroner 6 166 000. Av disse er ca kr 4 600 000 benyttet til FDVU-formål. Dette inkluderer kr 2 000 000 til renter og avdrag på lån til rehabiliteringsprosjektet på Skaugum. Kroner 1 500 000 er benyttet til private formål. Dette beløp dekker innkjøp av offisielle antrekk.

H.K.H. Kronprinsen har i løpet av 2008 videreutviklet Global Dignity sammen med de øvrige initiativtakerne. I løpet av året deltok H.K.H. Kronprinsen på Dignity Days på skoler i Wien og Cape Town. For første gang ble det i oktober arrangert Global Dignity Day i Norge. H.K.H. Kronprinsen besøkte i denne anledning Ruseløkka skole i Oslo – som var en av rundt 30 skoler verden over som deltok på dagen.

Årets utdeling fra Kronprinsparets Humanitære Fond ble foretatt under et arrangement på Universitetet i Bergen. En organisasjon som arbeider for å styrke utsatt ungdom i Nicaragua ble tildelt årets midler. Representanter fra organisasjonen kom til Bergen for å motta prisen under et flott faglig og kulturelt arrangement.

Høsten 2008 startet H.K.H. Kronprinsessen med deltidsstudier som inngår i Master of Management ved Handelshøysskolen BI i Oslo, mens H.K.H. Kronprinsen våren 2008 deltok på et lederutviklingskurs ved Harvard University i Boston i USA. Han videreførte dessuten sin utdannelse i Forsvaret ved å delta på Hærens vinterøvelse med brigade nord. H.K.H. Kronprinsessen har i 2008 deltatt som styremedlem i Kirkens Bymisjon og som deltaker i en prosjektgruppe, ledet av Oslo Røde Kors, der det fokuseres på å bedre innvandrerkvinners levekår.

Prinsesse Märtha Louise var til stede ved Ridderrennet på Beitostølen.

PRINSESSE MÄRTHA LOUISE

Prinsessens sekretariat bistår Prinsesse Märtha Louise i behandling og vurdering av offisielle invitasjoner, samt planlegging og gjennomføring av offisielt program. Prinsessens protokollrådgiver koordinerer den offisielle og den profesjonelle delen av Prinsessens virksomhet. Sekretariatet har bestått av Prinsessens protokollrådgiver, Mari Sørli.

Prinsesse Märtha Louises fokusområde er funksjonshemmede og det gjenspeiler seg i de aktiviteter Prinsessen har vært til stede ved i 2008. Besøkene omfatter flere idrettsarrangementer, blant annet Holmenkollen Special Olympics og Ridderrennet. Prinsesse Märtha Louise har også deltatt ved arrangementer til organisasjonene hun er beskytter for.

Prinsessen og Ari Behn fikk sin tredje datter, Emma Tallulah Behn, 29. september 2008. På grunn av svangerskapet og fødselen har Prinsessen påtatt seg færre offisielle oppdrag i 2008. Prinsessen har seks faste beskytterskap. Oppfølgingen av disse inngår i hennes offisielle virke.

Prinsesse Märtha Louise leder styret i H.K.H. Prinsesse Märtha Louises Fond som ble opprettet i 1972. Avkastning av fondets kapital brukes til å hjelpe funksjonshemmede barn i Norge som er under 16 år.

MARI SØRLI
PRINSESSENS PROTOKOLLRÅDGIVER

PRINSESSE ASTRID, FRU FERNER

Kabinettssekretariatet bistår Prinsesse Astrid, fru Ferner i behandling og tilrettelegging av offisielle invitasjoner og har ansvaret for planlegging og gjennomføring av hennes program. Normalt ledsages Prinsessen av sin hoffdame, men ved større reiser og arrangementer følges hun også av en representant fra Kabinettssekretariatet.

I løpet av 2008 har Prinsesse Astrid, fru Ferner fulgt opp sine beskytterskap og hatt flere representasjonsoppdrag. Hun er alltid til stede ved innkommende statsbesøk og deltar ved de fleste store interne arrangementer på Slottet.

I februar delte hun ut Fredrikkeprisen, som dette året gikk til H.K.H. Kronprinsesse Mette-Marit. I mars var hun som vanlig sammen med H.M. Kongen i forbindelse med Holmenkollen Skifestival. I løpet av våren besøkte Prinsessen London i forbindelse med 100-årsjubileet for Norsk KFUK i London, og hun var i Trondheim og delte ut Prinsesse Astrids Musikkpris.

I løpet av høstsemesteret var Prinsesse Astrid, fru Ferner blant annet til stede ved utdelingen av Andres Jahres Kulturpris og på Verdens Synsdag ved Universitetet i Oslo. I oktober avduket Prinsessen statuen av sin mor, Kronprinsesse Märtha, utenfor den norske kirken i Stockholm. Prinsessen leder styret i Kronprinsesse Märthas Minnefond.

Prinsesse Astrid, fru Ferner overrekker Frederikkeprisen til H.K.H. Kronprinsesse Mette-Marit.

Medieinteresssen var stor i forbindelse med Kronprinsparets fylkestur til Telemark.

KOMMUNIKASJONSSTABEN

En av kommunikasjonsstabens viktigste oppgaver er rådgivning til Kongefamilien og Det kongelige hoff i kommunikasjonsspørsmål. Samarbeid og service overfor norske og utenlandske medier er en høyt prioritert oppgave. Staben har også ansvar for hoffets intranett, Kongehusets hjemmesider og offisiell fotografering av Kongefamilien. 1. januar 2008 ble den tidligere informasjonsavdelingen omorganisert. Kommunikasjonsstaben ligger nå direkte under hoffsjefen, mens arkiv, bibliotek og IKT-seksjonen ble lagt under hoffmarskalatet. Marianne Hagen tok 1.juni over som kommunikasjonssjef etter Astrid Versto. Kommunikasjonsstaben har i tillegg bestått av en kommunikasjonsrådgiver og en web-redaktør.

Kongehusets hjemmesider www.kongehuset.no er godt besøkt. All offisiell programvirksomhet, audienser, pressemeldinger og nyheter offentliggjøres på hjemmesiden. I tillegg inneholder sidene biografisk materiale, informasjon om monarkiet, kongelige eiendommer og Slottets samlinger, i tillegg til historisk materiale.

Det har vært stor interesse fra media for mange av begivenhetene i 2008. Særlig stor har interessen vært for DD.MM. Kongens og Dronningens statsbesøk til Portugal i juni, og H.K.H. Kronprinsens offisielle besøk til Chile i januar. Også Kongeparets fylkestur til Nordland og Kronprinsparets fylkestur til Telemark fikk bred dekning. H.K.H. Kronprinsen har også besøkt Tyrkia, og i egenskap av goodwill-ambassadør for FNs tusenårsmål, Mongolia i november, mens H.K.H. Kronprinsessen gjennomførte et besøk til Ukraina i regi av UNAIDS i oktober.

Medieopplegget i forbindelse med statsbesøk og ved større offisielle utenlandsreiser er gjennomført i nært samarbeid med Utenriksdepartements besøksseksjon. Ved større reiser og besøk i Norge er medieoppleggene lagt opp i nært samarbeid med de respektive fylkesmenns presseansvarlige.

MARIANNE HAGEN
KOMMUNIKASJONSSJEF

Den offisielle bilparken ved Det kongelige hoff.

DET KONGELIGE HUSHOLD

Det kongelige hushold har et bredt sammensatt ansvarsområde, og utfører service og driftsoppgaver knyttet til DD.MM. Kongen og Dronningens representasjon, og andre offisielle og private gjøremål. Husholdet gir også støtte til DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessen og ved behov til Prinsesse Märtha Louise og Prinsesse Astrid, fru Ferner. Avdelingen omfatter i alt syv seksjoner og er den nest største avdeling ved Det kongelige hoff. Foruten virksomheten på Slottet tjenestegjør flere seksjoner på reiser og ved opphold ved de øvrige private og offisielle kongelige residenser samt på K/S NORGE.

Avdelingen ledes av hoffintendant Lars Christian Krog og har i dag 48 ansatte. Det kongelige hushold karakteriseres av bred og høy faglig kompetanse. Det stilles store krav til den enkelte medarbeider innen eget fagområde, og fagbrev er i de fleste tilfeller ønsket kompetanse ved tilsetning. Avdelingen er delt inn i seksjoner innen servering, kjøkken, renhold, vakt og resepsjon, transport og kammertjeneste for DD.MM. Kongen og Dronningen.

Avdelingen har i 2008 planlagt og gjennomført en rekke arrangementer av varierende størrelse. Kort kan nevnes statsbesøk fra Vietnam og Irland, Kongeparets statsbesøk til Portugal, fylkestur til Nordland, gallamiddager, offisielle lunsjer og mottakelser.

For å møte dagens krav om balanse mellom tradisjon, kvalitet, økonomi og arbeidsmengde, har avdelingen stadig økt fokus på bruk av norske råvarer og arbeider med å skape miljøbevissthet i avdelingen og hos den enkelte medarbeider.

LARS CHRISTIAN KROG
HOFFINTENDANT

Sølvkammeret ligger under ansvarsområdet til seksjon for kunst.

KULTUR- OG EIENDOMSAVDELINGEN

H.M. Kongen har disposisjonsrett til de statlige kongelige eiendommer i henhold til st.prp.nr. 1, 2004-2005. Ansvaret for drift og vedlikehold av de statlige kongelige eiendommer i Oslo er delt mellom Det kongelige hoff og Statsbygg. Statsbygg ivaretar alt utvendig vedlikehold av bygningene, de tekniske anlegg og byggemeldingspliktige arbeider.

I april 2008 ble Åpent slott og arkivaliaprosjektet administrativt plassert i eiendomsavdelingen. Avdelingen endret samtidig navn til kultur- og eiendomsavdelingen. Åpent Slott er dog fortsatt et selvstendig økonomisk foretak.

Samtidig med omorganiseringen ble det vedtatt å satse på en synliggjøring av kultursektoren ved Det kongelige hoff. Kultur- og eiendomsavdelingen har hovedansvaret for denne satsningen.

Kultur- og eiendomsavdelingen har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold, utvikling av bygningenes interiør, med kunst og inventar og historiske dokumenter, fotografier og kongelige private samlinger. Avdelingen har også ansvar for tilknyttede parkanlegg. Avdelingen forvalter store verdier og det legges vekt på å drifte og styre eiendommene på en forsvarlig måte.

Kultur- og eiendomsavdelingen har 50 ansatte og ledes av slottsforvalter Ragnar Osnes. Etter omorganiseringen består avdelingen av seks seksjoner; Åpent Slott, arkivaliaprosjektet, kunst, drift privat, drift stat og slottsgartneriet.

De statlige kongelige eiendommer er:

· Det kongelige slott med hoffsjefsbolig, portnerboliger, gartneri, stallbygning og park
· Bygdø Kongsgård – hovedbygning med tjenerfløy og park
· Oscarshall slott med kjøkkenbygning, kavalerbygning, portnerbolig og park

RAGNAR OSNES
SLOTTSFORVALTER

Driftsseksjonen for de private kongelige eiendommene får driftsmidlene over apanasjen til nødvendig forvaltning, drift og vedlikehold av de private eiendommene. Flere av bygningene er av kulturhistorisk verdi slik at vedlikeholdstiltak gjennomføres varsomt.

BYGNINGENE

Seksjon for drift stat forvalter de statlige kongelige eiendommene. Ved Slottet er vindusrehabiliteringen videreført og dette arbeidet fortsetter i 2009. Restaureringen av gulvet i Fugleværelset ble sluttført ved at nytt gulvteppe, avstemt mot gulv og dekor, ble lagt i 2008. Teppet er trukket noe inn fra vegglivet, slik at den nye gulvflaten er synlig. Restaureringsarbeidene på Bygdø Kongsgård Hovedbygning ble ferdigstilt i 2007. Sommeren 2008 var Kongeparets første sesong i sommerboligen. Restaureringsarbeidene på Oscarshall har pågått for fullt, både utvendig og innvendig, i hele 2008. Bygningene vil bli gjenåpnet for publikum i august 2009, med et uttrykk som er mer korrekt i forhold til det opprinnelige.

For å ivareta forsvarlig lagring av møbler og inventar som ikke benyttes, har Det kongelige hoff inngått langsiktige leieavtaler for tre eksterne lagerlokaler. Lagrene ble tatt i bruk i 2008. Alle lagrede gjenstander er merket, fotografert og registrert elektronisk.

KUNST

Seksjon for kunst har ansvar for forvaltning av den omfattende samlingen av billedkunst og antikviteter på de kongelige eiendommer. I ansvarsområdet inngår kunnskap om samlingen, vedlikehold, besvare henvendelser og behandle forespørsler om utlån, utsmykning og møblering av de kongelige eiendommer. Forvaltning av H. M. Dronningens kunstsamling inngår i ansvarsområdet. Hovedmålsettingen for seksjonens arbeid er å sikre lang levetid for gjenstandene og øke kunnskapen om de kunst- og kulturhistoriske verdiene samlingene inneholder.

Gjennom 2008 har seksjonen arbeidet med planlegging og gjennomføring av konservering av billedkunst og møbler på Oscarshall. Målsettingen er å rekonstruere de historiske interiørene i bygningen som stod ferdig i 1852, med utgangspunkt i skriftlige kilder og fargeundersøkelser. Seksjonen har også arbeidet med planlegging og etablering av nye lagre for historiske gjenstander. De kongelige samlinger utgjør sentrale kilder til belysning av norsk historie og kulturarv. Gjennom 2008 har det medført mange henvendelser med spørsmål fra museer, forskere og publikum. Dette omfatter også forespørsler om utlån av gjenstander.

REGISTRERINGSPROSJEKTET

Siden 2002 har seksjon for kunst hatt ansvar for registrering og digitalisering av informasjon om de kongelige samlinger. Oppgaven er omfattende og ble derfor organisert som et eget prosjekt der gjenstandsgruppene i samlingene registreres suksessivt. Hver gjenstand merkes, fotograferes og registreres med informasjon, før gjenstanden gis en fast plassering. Arbeidet skal resultere i et oppslagsverk som gir mulighet for fortløpende oppdatering av informasjon om samlingene. Prioriterte delprosjekter gjennom 2008 har vært registrering av kammerherre Fredrik Fayes ordens- og medaljesamling og registrering av historiske møbler.

PARKANLEGG OG BLOMSTERDEKOR

Slottsgartneriet har ansvaret for drift, vedlikehold og utvikling av parkene, dekor med levende planter og avskårne blomster ved Det kongelige slott og produksjon av planter i gartneriet.

Slottsparkens trær er parkens «tak» og viktigste element. Trærne er gamle og deres tilstand blir fortløpende vurdert. I 2008 forårsaket været en del skader på trærne. I årene fremover vil det bli nødvendig med betydelig beskjæring eller utskifting. Plenene har stor slitasje, men i 2008 ble det oppnådd en forbedring av kvaliteten fordi det legges mer ressurser i å fjerne løvet fortløpende på høsten.

På grunnlag av den historiske utredningen av slottsplassen som ble foretatt i 2007, er det i 2008 utført arkeologiske undersøkelser og grunnundersøkelser. Undersøkelsene danner grunnlaget for å finne gode løsninger på dagens overflatevannsproblematikk.

Oscarshall park er stengt for publikum fra 2006 til 2009 på grunn av rehabiliteringsarbeidene med slottsbygningene. Parallelt med rehabiliteringsarbeidene, settes parkanlegget med fontener, murer, stier og beplantning i stand. Dette vil stå ferdig i 2010.

ARKIVALIAPROSJEKTET

Arkivaliaprosjektet ble opprettet i 2004 og utvidet med et eget fotoregistreringsprosjekt i 2007. Seniorrådgiver Lise Harlem leder prosjektet og tre medarbeidere. Dette prosjektet har to medarbeidere som arbeider spesielt med oppgaver knyttet til samlingen av fotografier ved hoffet. Prosjektets overordnede mål er å registrere, ordne og sikre historisk materiale som oppbevares på Slottet. Materialet er sammensatt og omfatter ulike typer saksdokumenter, brevvekslinger, album, bøker og

Det foregår en fortløpende vurdering av slottsparkens trær som er gamle. I 2008 ble flere trær utsatt for skade på grunn av været.

fotografier, i tillegg til forskjellige gjenstander i Hoffets forvaring eller i kongefamiliens personlige eie. Noe av materialet som er gjennomgått, er avlevert til Riksarkivet. Store deler av hoffsjefens og kabinettssekretariatets gjenværende eldre arkiver ble gjennomgått i 2008. Stor arbeidsinnsats har vært knyttet til registrering av Kong Haakons utklippsbøker. Avisutklippene handler om samfunnsspørsmål i perioden 1914 - 1940.

Fotoregistreringsprosjektet ble etablert med det mål å samle alt fotografisk materiell ved Hoffet for sortering, registrering, digitalisering, vedlikehold og administrasjon av samlingen. Fotosamlingen består av album, innrammede fotografier, enkeltfotografier, postkort, negativer, lysbilder og levende film. Mange av fotografiene er meget verdifulle og samlingen er unik. Etter at den første oppstartfase er over, er alt historisk fotomateriell ved hoffet nå samlet på et sted og arbeidet med sortering, registrering og digitalisering utføres fortløpende. Forespørsler om tilgang til og informasjon om historisk materiale er økende.

Det kongelige hoff har en omfattende billedsamling som blir digitalisert. Fotografiet er fra Kong Olavs signingsreise i 1958.

H.M. KONGENS ADJUTANTSTAB

H.M. Kongens adjutantstab består av sjef adjutantstab, tre overadjutanter for H.M. Kongen, tre vakthavende adjutanter for H.M. Kongen og tre vakthavende adjutanter for H.K.H. Kronprinsen. Offiserene har gradsnivå fra kaptein/kapteinløytnant til oberst/kommandør og kommer fra hver av forsvarsgrenene Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret.

Vakthavende adjutant tilbringer sin vaktmåned sammen med H.M. Kongen eller H.K.H. Kronprinsen enten de er på Slottet eller på besøk/reise i inn- og utland. H.M. Kongens tre overadjutanter deltar etter behov ved arrangementer og seremonier.

Brigader Nils P. Granholt fra Hæren overtok som sjef for H.M. Kongens adjutantstab 1. september 2008 etter brigader Ulf E. Husebø fra Luftforsvaret. Sjef adjutantstaben har ansvaret for adjutanttjenesten og er bindeledd mellom Det kongelige hoff og Forsvaret. I tillegg er sjef adjutantstaben Det kongelige hoffs prosjektleder og koordinator for alle inn- og utgående statsbesøk. Dette innebærer blant annet ansvar for all planlegging og gjennomføring av statsbesøk for Slottets del. Sjef adjutantstab samarbeider i den forbindelse nært med Utenriksdepartementet.

Aktuelle kandidater til overadjutant- og adjutantstillingene forespørres og 1. september hvert år skiftes det ut en overadjutant for H.M. Kongen og en vakthavende adjutant for henholdsvis H.M. Kongen og H.K.H. Kronprinsen. Dette skjer i et treårig roterende system. Ved skiftet i 2008 var det overadjutant for H.M. Kongen fra Luftforsvaret, H.M. Kongens vakthavende adjutant fra Sjøforsvaret og H.K.H. Kronprinsens vakthavende adjutant fra Hæren som ble skiftet ut.

I 2008 har hele adjutantstaben deltatt i planlegging og gjennomføring av statsbesøk fra Vietnam i juni og statsbesøk fra Irland i oktober. Sjef adjutantstaben og vakthavende adjutant for H.M. Kongen planla, koordinerte og deltok også under statsbesøket til Portugal i mai. I tillegg har representanter fra adjutantstaben fulgt H.M. Kongen og H.K.H. Kronprinsen i forbindelse med offisielle reiser i inn- og utland. Utover dette har adjutantstaben deltatt ved Stortingets høytidelige åpning 2. oktober, ved høytidelige audienser hvor nye ambassadører overleverer sine akkreditiver, ved middager og andre arrangementer på Slottet, samt ved alle andre offisielle og høytidelige begivenheter i 2008.

NILS PETTER GRANHOLT
SJEF H.M. KONGENS ADJUTANTSTAB

KONGELIGE ORDENER OG MEDALJER

DEN KONGELIGE NORSKE ST. OLAVS ORDEN

Den Kongelige Norske St. Olavs Orden ble stiftet av Kong Oscar I i 1847 og tildeles som «belønning for utmerkede fortjenester av fedrelandet og menneskeheten». H.M. Kongen er ordenens Stormester. St. Olavs Orden er oppkalt etter helgenkongen Olav den hellige. Med unntak av kongelige og statsoverhoder, tildeles St. Olavs Orden i dag kun til nordmenn.

H.M. Kongen oppnevner, etter innstilling fra hoffsjefen, et ordensråd. I 2008 har ordensrådet bestått av regjeringsråd Nina Frisak (kansler), arbeidende styreformann Benedicte Berg Schilbred (visekansler), hoffsjef Rolf Trolle Andersen (skattmester til oktober 2008), fungerende hoffsjef Berit Tversland (skattmester fra oktober 2008), spesialrådgiver Kirsten Vinje Gunnerud, rektor Eivind Hiis Hauge og administrerende direktør Didrik Munch.

Ordenskanselliet ble i 2008 ledet av kansellisjef Egil Vindorum. Kansellisjefen er organisatorisk lagt inn under kabinettssekretariatet. Kansellisjefen assisteres av kansellist Thomas Gram og ordenssekretær Sven Gj. Gjeruldsen.

Ordensrådet gir H.M. Kongen råd om tildeling av St. Olavs Orden til norske borgere. Det har i 2008 vært avholdt tre møter i Ordensrådet. Det har totalt blitt utdelt 38. St. Olavs Ordener i 2008.

EGIL VINDORUM
KANSELLISJEF

UTDELINGER I 2008

STORKORS

Silva, Anibal Cavaco
Republikken Portugals President

KOMMANDØR MED STJERNE

Baardson, Bentein
Regissør

Grydeland, Bjørn Trygve
Utenriksråd

KOMMANDØR

Bakka, Egil Sigmund
Professor mag. art

Barth, Fredrik Thomas Weibye
Professor,dr.philos

Brantenberg, Ulla-Mari
Glasskunstner

Geiran, Odd Ragnar
Professor, dr. med.

Jacobsen, John Martin
Filmprodusent

Jensen, Synnøve Liaaen
Professor, dr. techn

Lundestad, Geir
Direktør

Thorsen, Kjetil Trædal
Arkitekt

RIDDER 1.KLASSE

Barth, Sonja
Naturverner

Eggen, Nils Henrik
Sivilarkitekt

Flåthen, Knut Ole
Kartverksjef

Faarlund, Nils Petter
Sivilingeniør

Guiderk, Miloud
Miljø- og kulturkonsulent

Hillveg, Kjell
Musikkformidler

Hope, Einar
Professor, dr. oceon

Huse, Inge
Daglig leder

Husebø, Ulf Erik
Brigader

Jahr, Ernst Håkon
Professor, dr. philos

Jensen, Knut Erik
Filmregissør

Johannessen, Ola Mathias
Professor

Kjær, Knut Norheim
Direktør, cand. oecon

Lunde, Øivind
Professor, dr. philos

Luther, Arne Martin Sigvall
Regiondirektør

Løvvik, Gunnar Johan
Kultursjef

Osnes, Ragnar
Slottsforvalter

Solskjær, Ole Gunnar
Fotballtrener

Steen, Knut Johannes
Billedhugger

Steenberg-Nilsen, Hans Martin
Høyesterettsadvokat

Stensvold, Terje
Operasanger

Sveri, Haldis Elisabeth
Oberstløytnant

Sønderland, Olav Elias
Politimester

Thue, Anniken
Museumsdirektør

Waitz, Grete
Konsulent

Aarnes, Asbjørn Sigurd
Professor, dr.philos

Aaserud, Anne Britt
Direktør

DEN KONGELIGE NORSKE FORTJENSTORDEN

Den Kongelige Norske Fortjenstorden ble stiftet av Kong Olav V i 1985. Den tildeles utenlandske borgere og norske borgere i utlandet som belønning for særlig fortjenstfullt virke for norske interesser. Ordenen tildeles også utenlandske offentlige tjenestemenn i Norge for diplomatiske og konsulære fortjenester. H.M. Kongen er ordenens Stormester.

Hoffsjef Rolf Trolle Andersen var frem til oktober 2008 kansler i ordensrådet, og fungerende hoffsjef Berit Tversland overtok som kansler fra samme dato. I tillegg har Ordensrådet i 2008 bestått av protokollsjef Ove Thorsheim (visekansler) og rådsmedlem kansellisjef Egil Vindorum i St. Olavs Orden. Ordenens kanselli ivaretas av Utenriksdepartementet, under ledelse av kansellisjef Øystein Braathen, assistert av ordenssekretær Sven Ø. Owe (frem til juni 2008) og av Svenn J. Bjerkem (fra juni 2008).

Ordensrådet gir H.M. Kongen råd om tildeling av Fortjenstorden til norske og utenlandske borgere. Det har i 2008 vært avholdt to møter i Ordensrådet, og det er i alt behandlet 152 saker.

UTDELINGER I 2008

STORKORS

Estevez-Lopez, Luis Raul,
Guatemalas ambassadør

Skjaldarson, Stefan,
Islands ambassadør

Spetsios, Iakovos,
Hellas' ambassadør

Cavaco Silva, Maria,
Presidentens ektefelle, Portugal

Matos da Gama, Jaime José,
Parlamentspresident

Carvalho Pinto de Sousa, José Sócrates,
Statsminister

Marques Amado,
Luís Filipe, Utenriksminister

Pinho, Manuel,
Økonomi- og fornyingsminister

Silva, Jaime,
Jordbruks- og fiskeriminister

Lima Pimentel, João,
Portugals ambassadør

Costa, António,
Ordfører

Rio, Rui,
Ordfører

Antunes, Manuel Lobo,
Statssekretær

Nunes Liberato, José Manuel,
Intendant

Carvalho dos Reis, Carlos Alberto,
General

Rocha Pereira Coutinho, Arnaldo Manuel da,
Generalsekretær

D'Oliveira Neves, Fernando,
Utenriksråd

Cörte-Real, Manuel,
Protokollsjef

Velez-Valery, Francisco,
Venezuelas ambassadør

KOMMANDØR MED STJERNE

Poiret, Chantal,
Frankrikes ambassadør

Freitas, Henrique,
Komitéformann

Âmbar, Eduardo,
Stabssjef

Carqueijeiro Lourtie, Pedro Manuel,
Stabssjef

Ribeiro de Menezes, Francisco,
Stabssjef

Teixeira de Abreu Fezas Vital, Domingos,
Rådgiver

De Lima, Fernando Manuel,
Presserådgiver

Riscado de Nabais Rapoula, Pedro Pio,
Kulturrådgiver

Rodrigues Pinto, José Rafael,
Militærrådgiver

Vilar, Rui,
Styreformann

Gomes de Pinho, António,
Styreformann

KOMMANDØR

Hamre, John,
President og daglig leder,
Washington DC, USA

Møse, Erik,
Dommer

Kefalopoulos, Emmanuel,
Ambassaderåd, Hellas

Thärn, Christer,
Minister, Sverige

Gonzalez del Val, Belen,
Ambassaderåd, Spania

Pongstiensak, Boonrong,
Ministerråd, Thailand

Pound, Richard W.,
Generalkonsul, Montreal

Erlingsson, Agnar,
Generalkonsul, Reykjavik

Nahawi, Zafer S.,
Forretningsmann

Polimeno, Salvatore,
Forsvarsattaché, Italias ambassade

Bellomy, Robert S.,
Forsvarsattaché, USAs ambassade

Bronebakk, Jørg Willy,
Ambassadør, København

Haugstveit, Nils,
Ambassadør, Buenos Aires

Ollestad, Ann,
Ambassadør, New Delhi

Strømmen, Wegger Chr.,
Ambassadør, Washington

Vik, Guttorm,
Ambassadør, Wien

Okazawa, Norio,
Professor, Japan

Champlon, Daniel,
Direktør, Frankrike

Nelson, Marilyn Carlson,
Styreleder, USA

Poupard, Olivier,
Ambassaderåd, Frankrikes ambassade

De Almeida Matias, Pedro,
Stabssjef

Paulino, Ana,
Stabssjef

Damas Nunes, Mário Fernando,
Viseprotokollsjef

Mendes da Silva Pina, Maria Virgínia,
Rådgiver

Vieira, José Carlos,
Presserådgiver

Carrilho, Luís,
Sikkerhetssjef

Lobo Carvalho Fischer, Maria Madalena,
Rådgiver

Ayres Roza de Oliveira, Jorge,
Rådgiver

Pais Lowe, Luisa,
Rådgiver

Laranjinha Patricio Vieira, Rita Maria,
Rådgiver

Silveira Godinho, Isabel,
Direktør

Cruz Almeira, Isabel da,
Direktør

Bessone , Silvana,
Direktør

Sobrinho Simoes, Manuel,
Professor

Gentil Berger, Francisco,
Professor

Cabral, Manuel,
Direktør

Appert, Olivier,
Styreleder, Frankrike

Moreno, Ricardo Galan,
Forsvarsattaché Spanias ambassade

RIDDER 1.KLASSE

Kawahara, Takeshi,
Konsul, Fukuoka

Flambert, Alex,
Generalkonsul, Port-au-Prince

Baader, Petra,
Konsul, Lübeck

Johansson, Anders,
Journalist, Sverige

Hale, Christopher S.,
Professor, Canada

Weill, Francois,
Direktør, Frankrike

Zempel, Solveig,
Professor, USA

Wells, Marie,
Universitetslektor, Storbritannia

Barnes, Michael,
Professor, Storbritannia

Champion, Patrice,
Ambassaderåd, Frankrikes ambassade

Richter, Milan,
Forfatter og kulturarbeider, Slovakia

Dahl, Tove Irene,
Førsteamanuensis, USA

Brown, Douglas,
Forretningsmann, Storbritannia

Schøllhammer, Karl Erik,
Professor, Brasil

Gjovig, Bruce,
Direktør, USA

Lindahl, Björn,
Journalist, Sverige

Tandberg, Olof Gudbrand,
Styreleder, Sverige

Zern, Leif,
Forfatter og teaterkritiker, Sverige

Kaynar, Gad,
Professor, Israel

Hoff, Eivind,
Generalkonsul, Toronto

Gudmundseth, Stein K.,
Generalkonsul, Vancouver

Collingwood, Robert,
Konsul, Newfoundland

Page, Claude,
Konsul, Ville de la Baie, Quebec,

Coursaud, Jean-Baptiste,
Oversetter, Frankrike

Fasi, Nina Hamre,
Konsul, Honolulu,

Gandrud, Gary,
Styreleder og advokat, USA

Saldivar, Ramon Lujan,
Konsul, Acapulco

Wong, Sidney,
Visekonsul, Hong Kong

Dahl, Nikolai-Tor,
Direktør, USA

Sørensen, Ivar,
Forretningsmann, USA

Lacombe, Pascal,
Forsvarsattaché, Frankrikes ambassade

Büren, Andreas von,
Forsvarsattaché Tysklands ambassade

Eusebio, Turid Eusebio B.,
Ambassadør, Brasilia

Hattrem, Tore,
Ambassadør, Colombo

Ledang, Jan,
Generalkonsul, Juba

Lundemo, Merete,
Ambassadør, Abidjan

Næss, Roald,
Ambassadør, Teheran

Tveiten, Margit,
Ambassadør, Reykjavik

Wiig, Aud Marit,
Ambassadør, Islamabad

Aardal, Arman,
Ambassadør, Asmara

Wabnic, Stanislaw, Ordfører,
Polen

Lange-Fuchs, Hauke,
Advokat og kulturarbeider, Tyskland

Gullberg, Berit,
Forfatter og forlegger, Sverige

Bernard, Véronique, Ambassadesekretær,
Belgias ambassade

Pimenta da Gama, Francisco,
Medarbeider Portugals president

Pebre Pereira, Luís,
Sikkerhetssjef

Paulino, Carlos,
Major

Nicholson Lavrador, Luis,
Kommandør

Teixeira Costa Lobo, Natércia,
Førstesekretær

Rebocho Cándido Sousa Fialho, Joana,
Attaché

RIDDER
Mussalo, Jorma,
Attaché, Finlands ambassade

Baiget, Fernando,
Attaché, Spanias ambassade

Morise, Xavier,
Vitenskapsattaché, Frankrikes ambassade

Lai, Alberta,
Kulturattaché, Italias ambassade

Borzillo, Brunella,
Attaché, Italias ambassade

Marques, Benedita,
Ordenskansellist

Montalvão da Cunha Rebelo de Figueiredo,
Isabel, Protokollmedarbeider

Vala Marques, Ademar,
Protokollmedarbeider

Abreu, Marco,
Sikkerhetsmedarbeider

ST. OLAVSMEDALJEN

St. Olavs medaljen ble stiftet av Kong Haakon VII i 1939 «til belønning av fortjenster ved utbredelse av kjennskap til Norge og fremme av forbindelsen mellom det utflyttede Norge og hjemlandet». St. Olavs medaljen kan tildeles nordmenn og utlendinger. Medaljen utdeles i sølv med krone.

NORDMENN

Bjørgaas, Olav
Lege, Hafrsfjord

UTLENDINGER

Anderson, Verlyn
Professor, Minnesota, USA

Brevig, Berit
Kulturmedarbeider, New York, USA

Forssblad, Marianne
Direktør, Seattle, USA

Gran, Johanne
Sosialarbeider, Torrevieja, Spania

Irvine, James W
Forfatter, Lerwick, Storbritannia

Morkemo, Trygve
Bedriftsleder, San Francisco, USA

Müller, Wolfgang
Honorær konsul, Hamburg, Tyskland

Wolfgang og Karin Müller fra Lillehammer hilser på DD.MM. Kong Harald og Dronning Sonja under en mottakelse for mottakere av Kongens Fortjenstmedalje.

KONGENS FORTJENSTMEDALJE

Kongens Fortjenstmedalje ble stiftet av Kong Haakon VII i 1908 til belønning for særlig fortjenstfull innsats over lengre tid i samfunnslivet, i offentlig stilling eller verv, ved innsats i frivillige organisasjoner eller ved annen personlig virksomhet av samfunnsnyttig betydning som kunst, kultur, vitenskap, sosialt og humanitært virke. Medaljen kan også tildeles ved særlig fortjenstfullt arbeid gjennom lang tid i privat eller offentlig tjeneste, hvor innsatsen ligger betydelig over det normale og hvor vedkommende også har vist aktiv innsats innenfor eller utenfor sin arbeidsplass. Tjenestetidens varighet må i alminnelighet ikke være under 40 år.
I helt spesielle tilfeller tildeles medaljen i gull.

Søknad om tildeling stiles til H.M. Kongen og sendes gjennom Fylkesmannen.
Søknad om tildeling av Kongens Fortjenstmedalje bør innsendes i nær tilknytning til opphør av den virksomhet som skal belønnes.

Det er i 2008 innkommet totalt 337 forslag om tildeling av Kongens fortjenstmedalje hvorav 274 forslag er innvilget. Disse er fordelt med 73 Gullmedaljer og 201 Sølvmedaljer.
Det er avholdt 7 mottakelser for medaljemottagerne med ledsagere, med totalt 453 personer til stede.

UTDELINGER I 2008

GULL

Angard, Steinar Jens
Lensmann, Lom

Aspeli, Odd
Tidligere ordfører, Hamar

Austegard, Ada Sofie
Stifter av Stine Sofies Stiftelse, Grimstad

Beddari, Olav Emanuel
Lærer og skolestyrer, Svanvik

Berge, Tor E.
Administrerende direktør, Gjøvik

Bergsaker, Roald Georg
Fylkesordfører, Sandnes

Bergseth, Bente
Stifter av Stine Sofies Stiftelse, Grimstad

Brattrud, Hans
Møbeldesigner, Dokka

Diesen, Tor Ingulf
Rektor og forstander, Notodden

Dittmann, Erling
Lektor og lokalhistoriker, Tønsberg

Eidnes, Asbjørn
Rektor, Harstad

Eldegard, Arne Konrad
Banksjef, Øvre Årdal

Erlandsen, Sverre Asbjørn Gjermund
Advokat, Bergen

Espegren, Olav
Seksjonsoverlege, Kristiansand

Flatberg, Per
Apoteker, Inderøy

Fodstad, Lars Audun
Adm.direktør, Sirdal

Frydenlund, Reidar
Daglig leder, Brumunddal

Fürst, Kalle
Programsjef, Oslo

Gjermstad, Audun
Rektor og teatergründer, Lillehammer

Gravem, Paul Egil
Overlege, Bergen

Gullestad, Peter Andreas
Fiskeridirektør, Bergen

Guttorm, Ellen Marit
Lærer, Kautokeino

Hamre, Britt
Førstelektor, Bergen

Hareide, Astrid
Speiderleder, Kristiansand

Hill, Inge
Fylkesprosjektleder, Saupstad

Hosar, Kristian
Journalist og forfatter, Lillehammer

Hovda, Sigfred
Rektor, Vang i Valdres

Hus, Oddmund
Lærer, Ullensvang

Jacobsen, Kjell
Bygdebokforfatter, Mosjøen

Janzon, Kitty
Helsearbeider, Stavanger

Jæger, Gunnar
Lektor, Haugesund

Knudsen, Arthur Sverre
Svømmeleder, Strømmen

Kolmannskog, Finn Torleif
Professor dr.med., Kolbotn

Krogh, Lars-Jacob
Redaktør, Kongsvinger

Larsen, Stein Ole Ugelvik
Professor, Bergen

Laugsand, Sigmund
Lensmann, Levanger

Lie, Klara
Cand.polit., Oslo

Madsen, Trygve
Lærer, Kautokeino

Moe, Toril
Idrettskonsulent, Oslo

Monen, Sigmund Andreas
Lektor, Evje

Morken, Hallvard
Rektor, Fannrem

Nilsen, Kjell Haavik
Overlege, Vikersund

Nordeng, Halvor
Sjefpsykolog, Oslo

Onsrud, Mathias
Professor, dr.med., Oslo

Opstad, Gunvald
Kulturjournalist og forfatter, Kristiansand

Ose, Knut
Musikklærer, Ørsta

Ose, Nils Sigurd
Førstelektor, Ørsta

Osnes, Eivind
Professor, Oslo

Paulsberg, Terje
Redaktør, Gjøvik

Roland, Per
Fylkeshelsesjef, Ålesund

Rovik, Jostein Wallem
Ordfører, Sandnes

Sagli, Bodhild Hoff
Sykepleier og rektor, Askim

Sandberg, Magnus
Sivilagronom, Heggenes

Skogen, Hallgeir
Direktør og gründer, Porsgrunn

Skogheim, Dag Gunnar
Forfatter, Levanger

Solhaug, Trygve
Professor, Indre Arna

Sparr, Sigurd
Overlege, Tromsø

Spetalen, Sigmund
Øyelege, Oslo

Staalesen, Astrid Marianne
Samfunnsarbeider, Kristiansand

Staalesen, Per Svein
Samfunnsarbeider, Kristiansand

Steinbekk, Aud
Psykodramaterapeut, Trondheim

Stenseng, Gunnar Tore
Ordfører, Kvam

Storhaug, Åge
Siviløkonom, Oslo

Sælthun, Ambjørg
Tidligere stortingsrepresentant, Lærdal

Sønsterud, Kåre
Rektor, Geilo

Telje, Jo
Kommunelege, Nord-Fron

Tjugum, Olav Geir
Administrerende direktør, Austmarka

Tørum, Alf
Professor, Trondheim

Udø, Ovin Gerhard
Museumsdirektør, Songdalen

Ursin-Smith, Kjell
Administrerende direktør, Stavanger

Vanebo, Odd Henrik
Forlegger, Namnå

Woie, Leik
Avdelingsoverlege, Stavanger

Øverland, Ole Eimund
Tidligere ordfører og fylkesordfører, Gjemnes

SØLV

Aakvik, Julius
Ingeniør, Sandnes

Aarbakke, Margot Johanna
Sosialarbeider, Bergen

Aarnes, Gutorm
Prosjektleder, Tretten

Andersen, Knut
Arbeidsleder, Moss

Andersen, Tore Tommy
Telemontør, Hagan

Asvall, Randi Pytte
Seniorrådgiver, Stabekk

Bakkane, Bjørn Magnar
Søndagsskolelærer, Stavanger

Bakken, Yngvar
Daglig leder, Vennesla

Bang, Rune
Plan- og kulturleder, Konsvikosen

Barra, Odd Honore
Frivilligarbeider, Billingstad

Bekkerhus, Kåre
Speiderleder, Lyngdal

Berg, Kjell Ivar
Fagarbeider, Lillestrøm

Berger, Øyvinn
Idrettsleder, Stord

Betten, Tor
Daglig leder, Vågland

Birkeland, Torunn
Søndagsskolelærer, Egersund

Bjordal, Elvira Marie
Underholder, Bergen

Bjørgen, Alfred Sigmund
Frysemaskinist, Vindafjord

Bjørgo, Jan
Dirigent, Søndre Land

Bjørnebekk, Arne
Sjåfør, Råde

Bollingberg, Svein
Spesialrådgiver, Bergen

Bratberg, Randi Johanne
Omsorgsarbeider, Moelv

Brekka, Aud Bodil
Søster, Sannidal

Brobakk, Lars Morten
Rektor, Trondheim

Bøe, Arne
Sivilingeniør, Lillehammer

Børnes, Arne Olsen
Orlogskaptein, Bergen

Børsheim, Marit
Administrasjonsleder, Bergen

Carlsen, Jon Herwig
Sportskommentator, Asker

Christensen, Nils Reidar
Styrmann og sikkerhetsleder, Mandal

Dahl, Rolf Harald
Ingeniør, Lillehammer

Danielsen, Arne Birger
Administrasjonssjef, Ålesund

Donald, Åse
Enhetsleder, Porsgrunn

Dæhlen, Kari
Redaksjonssekretær, Brandbu

Edland, Gunnleiv
Anleggsgartner og oppsynsmann, Time

Eide, Arne
Billakkerer, Grimstad

Eide, Bjarne Gunnar
Speiderleder, Bergen

Eide, Roald
Produktsjef, Sandnes

Eikeland, Helga Margot
Misjonær og lærer, Stavanger

Eikemo, Per Kjell
Idrettsleder, Odda

Eikenæs, Gullik
Gårdbruker, Lardal

Eimhjellen, Einar
Folkemusiker, Naustdal

Eldholm, Nils A.
Lektor, Bergen

Emberland, Alvhild
Søndagsskolelærer, Sveio

Engedal, Kjell
Trygdesjef, Vennesla

Engersand, Leif O.
Verksmester, Oslo

Engøy, Berit Falkberget
Kaptein, Trondheim

Erichsen, Hans Grindstad
Assisterende fylkeslege, Skien

Eriksen, Henry
Søndagsskolelærer, Kjøllefjord

Evensen, Birgit
Rektor og undervisningsleder, Tromsø

Evensen, Inger
Frivillig arbeider, Hagan

Evensen, Rolf Kristian
Frivillig arbeider, Hagan

Fagerhaug, Finn
Urmaker, Svolvær

Finsådal, Aashild Kathrine
Kjøpmann, Songdalen

Fjær, Oddvar
Handelsmann, Nærøy

Fosserud, Arild
Selger, Oslo

Furdal, Jorunn Hadland
Undervisningsinspektør og rektor, Sola

Gamnes, Olaug Bye
Lærer, Kirkenes

Gjerde, Hildur Helene
Hjelpepleier, Flateby

Gjerland, Hjørdis
Frivillig medarbeider, Langesund

Gjertsen, Alfhild Waage
Dirigent, Bergen

Granly, John
Journalist, Råholt

Gridset, Bjørg Kittilsen
Barne- og ungdomsarbeider, Sandefjord

Grindaker, Inger Johanne
Samfunnsarbeider, Gjøvik

Grutle, Kristian
Forvaltningssjef, Bømlo

Grøt, Gudbrand Jostein
Auksjonarius, Haltdalen

Gudvangen, Arne
Avdelingsleder, Høyanger

Gundersen, Grethe Muriel
Samfunnsarbeider, Stathelle

Gundersen, Kirsten Marie
Faglærer, Hjelmeland

Gåsvær, Kolbjørn Julius
Lærer, Fosnes

Halaas, Øyvind
Økonomisjef, Kolbotn

Halse, Kristian
Lærer, Mosjøen

Hanken, Kåre Alfred
Politioverbetjent, Ålesund

Hansen, Arne
Systemspesialist, Oslo

Hansen, Stig Alf
Lensmann, Ytre Enebakk

Hantho, Magnar
Tollsjef, Karmøy

Hauge, Harald Arvid
Dirigent, Bremanger

Haugland, Arne Sigbjørn
Søndagsskolelærer, Klepp

Haukeland, Frida Lorentze
Underholder, Bergen

Hegerstrøm, Else Bundgaard
Sosialarbeider, Folldal

Heimtun, Anders Olai
Pastor, Haugesund

Helgesen, Terje
Konditormester, Bergen

Helland, Einar
Rektor, Lindås

Herregården, Nelly Elisabeth
Regnskapsfører, Skien

Herrem, Marit Synnøve
Rektor, Trondheim

Hertzberg, Sissel
Forskningskoordinator, Fyllingsdalen

Hjellum, Wencke
Adjunkt, Bergen

Hobbesland, Karl Andreassen
Vegmester, Hægebostad

Hofsøy, Helene
Søndagsskolelærer, Tranøy

Hovland, Johannes Arnold
Tollstedsjef, Eigersund

Husby, Harald
Portør, Trondheim

Husebæk, Odd Arne
Distriktssjef, Kirkenær

Hustoft, Harald Magne
Bas medlemsbutikk, Vindafjord

Jensen, Tore Rino
Prosjektleder, Sandefjord

Johansen, Jon Bjørge
Seniorkonsulent, Oslo

Johansen, Karin Mauno
Nestleder, Hammerfest

Johansen, Sylvia Hildegunn
Musikkpedagog, Trondheim

Klevstad, Karl Sverre
Bestyrer, Bøstad

Knapp, John Wiggo
Mekaniker og formann, Hunndalen

Kobbergård, Tore Leif
Seniorrådgiver, Oslo

Kolstad, Albert
Doktor, Oslo

Krogh, Ellen Johanne
Danselærer, Skien

Kåstad, Arne
Hjelpearbeider, Bergen

Lakselvshaug, Bjarne
Foreningsformann, Leknes

Lande, Per
Sang- og musikkleder, Lyngdal

Leiknes, Gunn Jenny
Lærer, Bergen

Lier, Astrid
Sykepleier, Elverum

Liland, Børre Øivind
Annonsesjef, Bergen

Lilleheil, Ågot Margrethe
Underholder, Fyllingsdalen

Lilaas, Jan Augedal
Disponent, Horten

Lindemark, Willy Arve
Leder for oppvekstetaten, Sagstua

Linjord, John
Lærer, Åseral

Lintho, Harald
Daglig leder, Enebakkneset

Lundmark, Turid
Produksjonsmedarbeider, Moss

Lyngstad, Jens
Verksmester, Vinstra

Mack, Gunnar
Rådgiver, Trondheim

Madsbu, Hans Petter
Lege, Elverum

Malerud, Anne Kari
Konsulent, Oslo

Mannsverk, Torvald
Teknisk fullmektig, Vadsø

Marcussen, Trygg
Formann, Kristiansand

Marthinsen, Willy
Produktutviklingssjef, Sarpsborg

Mathisen, Hans Carl
Samfunnsarbeider, Lillehammer

Melangen, Knut
Rektor, Lenvik

Mentzen, Arne Jørgen
Hjelpekorpsleder, Gressvik

Michelsen, Elisabeth Owe
Underholder, Laksevåg

Moen, Torbjørn
Ambulansesjåfør, Dombås

Musland, Leif
Handelsmann, Tysvær

Mustorp, Johannes Helmer Andreas
Salmaker, Halden

Myhre, Elisabeth
Organist, Vang i Valdres

Myhre, Elsa
Leder, Kråkerøy

Myklebust, Johan Arnt
Produksjonsmedarbeider, Egersund

Mørk, Arne Godtfred
Byggmester, Hol

Narumsæter, Asbjørn
Tillitsvalgt, Raufoss

Nielsen, Kjell Sandberg
Driftsleder, Drammen

Nilsen, Johnny Tage
Industrimekaniker, Kristiansand

Nissen, Sven William
Overlege, Bodø

Norbeck, Cato Johan
Idrettsleder, Os

Nord, Arne Arnfinn
Bedriftsleder, Nordfjordeid

Nordby, Turid Aurang
Konsulent, Oslo

Nyseth, Grete
Planlegger, Langhus

Nåden, Gunnar Bernhard
Lagsleder, Finnøy

Olsby, Odd Kåre
Rådmann, Hov

Olsen, Randi Marie
Trygdesjef, Drammen

Olsen, Sigve Botolf
Svømmetrener, Haugesund

Pedersen, Arne
Snekker, Balsfjord

Pedersen, Inger Marie
Formannskapssekretær, Mandal

Pettersen, Guri Hellstrøm
Rektor, Oslo

Rahlff, Hannah
Skuespiller, Lalm

Rike, Kjell Kristian
Sportskommentator, Blommenholm

Roset, Svein Ansgar
Produksjonsplanlegger, Biristrand

Rud, Ole
Gårdbruker, Gaupen

Ryen, Hans Gunnar
Lagermedarbeider, Oslo

Ryen, Ruth
Pianist, Greåker

Rygg, Arne
Lærer, Oslo

Rygg, Birger
Teknisk direktør, Randaberg

Sagfjæra, Bård
Restaureringstekniker, Trondheim

Sagmo, Solbjørg
Lærer, Bindalseidet

Sandahl, Olaf Martin
Kulturarbeider, Bergen

Sandal, Wilhelm Edvard
Fylkessekretær, Førde

Sandnes, Knut P.
Bonde, Bygland

Seem, Sverre Johannes
Bonde, Grong

Sele, Henny
Søndagsskolelærer, Time

Sikveland, Elsa Marie
Husmor, Nannestad

Sjaavaag, Alf Sverre
Sokneprest, Rollag

Skarpmo, John Ludvig
Instruktør og dirigent, Nybergsund

Skaug, Lovise
Lærer, Furnes

Skeie, Johannes Melvin
Næringsdrivende, Nærøy

Skjønberg, Laila
Spesialsykepleier, Jakobsli

Skår, Gudmund
Snekker, Klepp

Solbakken, Helge
Salgskonsulent, Krokstadelva

Solberg, Øystein
Arrestforsvarer, Kjeller

Steen, Finn Harald
Rektor, Myre

Steffensen, Roger Wilhelm
Ruskonsulent, Fredrikstad

Strand, Victor
Leder, Sagstua

Støle, Torleif
Sikkerhetsinspektør, Sokndal

Stølås, Roald
Akkvisitør, Haugesund

Sæland, Agnes Bøckmann
Nestleder, Gvarv

Tangen, Odd
Lagerarbeider og korsanger, Hunndalen

Tangen, Per
Førstesjåfør, Østre Toten

Thomassen, Haltan Kristian
Diakon, Lovund¨

Thoresen, Bjørn Eugen
Næringsdrivende, Oslo

Thoresen, Liv
Bestyrer, Oslo

Thu, Ruth
Hjelpepleier, Klepp

Tobiassen, Alf Lorentz
Organisasjonsrådgiver, Bodø

Torseth, Arnt Jostein
Landpostbud, Brekkvasselv

Tryti, Oskar Johan
Teknisk sjef, Tysvær

Tvedt, Roald Baardsen
Kunstner, Lalm

Tveit, Erling Otto
Sjåfør, Os

Tørisen, Holger Moe
Administrerende direktør, Cand. pharm.,
Oslo

Velta, Jorun
Sekretær, Jevnaker

Vieskar, Trond Arve
Blodgiver, Rasta

Vilsvik, Astrid Helene
Kulturarbeider, Bergen

Vilsvik, Steinar Arnulf
Kulturarbeider, Bergen

Vindorum, Egil
Oberstløytnant, Oslo

Vingsand, Jarle
Skolesjef, Heimdal

Vrålstad, Reidar
Barne- og ungdomsleder, Audnedal

Vågen, Sverre
Forkynner, Vindafjord

Vårdal, Astrid
Samfunnsarbeider, Holmedal

Økdal, Jostein
Bestyrer, Røros

Østlie, Marit
Medarbeider, Eiksmarka

Øverstuen, Ottar Sigbjørn
Delekspeditør, Gjøvik

Øvrebø, Roar
Forbundsleder, Drammen

Årrestad, Gerd
Søndagsskolelærer, Helleland

H.M. KONGENS ERINDRINGSMEDALJE

H.M. Kongens Erindringsmedalje ble innstiftet i 1906 av Kong Haakon VII som belønning til personell som har vist særlig fortjenstfullt virke i H.M. Kongens tjeneste. Medaljen kan også tildeles utlendinger i forbindelse med statsbesøk og H.M. Kongens reiser i utlandet og personer tjenestegjørende ved Norges utenriksstasjoner, som har gjort en særskilt innsats som bør påskjønnes. Sakene for tildeling av medaljen til utlendinger og personer tjenestegjørende ved Norges utenriksstasjoner behandles og innstilles fra Ordensrådet for Den Kongelige Norske Fortjenstorden. Det er tildelt 15 medaljer i 2008.

UTDELINGER 2008

GULL NORDMENN

Jøldal, Ellen Norup
H.M. Dronningens koordinator, Hvalstad

GULL UTLENDINGER

Carlos, Maria da Conceicão
Portugal

Andrade, José Namora de
Portugal

Rodrgues, João
Portugal

Andrade, Margarida
Portugal

Goncalves, Nuno José
Portugal

Santos, Telmo
Portugal

SØLV NORDMENN

Drage, Gry
Personalrådgiver, Oslo

Eilertsen, Anne
Husassistent, Skjærhalden

Hansen, Arne Morten
Politibetjent, Oslo

Hilling, Skjalg
Agronom, Asker

Kofoed, Lars
Slottsknekt, Oslo

Rusten, Frank
Politibetjent, Oslo

Stokkli, Gjermund
Politibetjent, Oslo

SØLV UTLENDINGER

Samaranayake, Srikonthi
Sri Lanka

Støtten fra Kronprinsparets Humanitære Fond i 2008 ble tildelt den nicaraguanske organisasjonen Fundaciòn Xochiquetzal, og ble tatt imot av Petrona Lòpez Rios (i rødt) og Yerli Baca.

DE KONGELIGE FOND

KRONPRINSESSE MÄRTHAS MINNEFOND

Reviderte statutter ble fastsatt av H.M. Kong Harald V den 8. mars 2007. Fondets styre ledes av Prinsesse Astrid, fru Ferner. I styret sitter for øvrig hoffsjef Rolf Trolle Andersen, hoffmarskalk Gunerius Flakstad, biskop emeritus Sigurd Osberg og politidirektør Ingelin Killengreen. Kansellisjef Egil Vindorum er fondets daglige leder. Styret avholdt sitt årlige møte 3.mars 2008 for fastsettelse av bidrag pr 28.mars. Det var innkommet i alt 395 søknader, og det ble gitt bidrag til 293 søkere med totalt kroner 1 630 000. Det største bidraget var på kroner 25 000 - mens standardbidraget ble satt til kroner 5000. Det ble videre bevilget kroner 20 000 til Svenska Margaretaförsamlingen og kroner 10 000 til Asker kommune som ble sendt ut i forbindelse med julen. Samlet tildeling i 2008 var på kroner 1 660 000. Fondet er registrert i Brønnøysundregistrene, med organisasjonsnummer 981 058 763 og i Stiftelsestilsynet.

H.K.H. PRINSESSE MÄRTHA LOUISES FOND

Reviderte statutter ble fastsatt av H.M. Dronning Sonja den 3. mai 2007. Fondets styre ledes av Prinsesse Märtha Louise. De øvrige styremedlemmer er advokat Kristine E. S. Ryssdal, forbundsleder Karin Marie Liabø og rådgiver Ole Jacob Sunde. Kansellisjef Egil Vindorum er fondets daglige leder. Fondet har en rådgivende komité, bestående av seniorrådgiver Anders Smith, seniorrådgiver Gerd Juel Homstvedt og seksjonsergoterapeut Gunvor Lilleholt Klevdal. Styret avholdt sitt årsmøte 7. mai 2008 og fordelingsmøte den 16. september 2008 for bidrag pr 22. september. Det var innkommet i alt 34 søknader og det ble gitt bidrag til 24 søkere. Det største bidraget var på kroner 50 000 og det minste på 7000. Samlet tildeling i 2008 var på kroner 536 610. Fondet er registrert i Brønnøysundregistrene, med organisasjonsnummer 938 431 833 og i Stiftelsestilsynet.

KRONPRINSPARETS HUMANITÆRE FOND

Kronprinsparets Humanitære Fond ble opprettet 25. august 2001 av DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessen. Avkastningen av fondets kapital skal benyttes til støtte av nasjonale og internasjonale frivillige humanitære prosjekter. Slik støtte tildeles etter nærmere retningslinjer, fastsatt av stifterne i samarbeid med fondets styre. Deler av eller hele avkastningen av fondets kapital i et kalenderår kan utdeles i henhold til styrets beslutning. Tildeling av midler skjer på Kronprinsparets bryllupsdag, 25. august. Fondets styre oppnevnes av DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessen. Direktør Tove Strand er styreleder. I tillegg sitter biskop emeritus Gunnar Stålsett, forsker Henrik Syse, forsker Dan Banik og stabssjef Randi Vesseltun i styret. Assisterende stabssjef Anders Flågen er fondets sekretær.

Kronprinsparets Humanitære Fond har et fagråd som er oppnevnt for å identifisere støtteverdige prosjekter i tråd med fondets statutter og retningslinjer. Fagrådet består av Anders Krystad, professor dr. med. Rigmor Austgulen, administrerende direktør Steinar Sørlie og seksjonsleder Øystein Gudim. Fagrådet tar i mot innspill og idéer til prosjekter som kan vurderes for støtte fra Kronprinsparets Humanitære Fond. Utover dette kan det ikke søkes om bidrag fra Fondet. I 2008 ga fondet støtte til den nicaraguanske organisasjonen Fundación Xochiquetzal. To representanter for organisasjonen var til stede og mottok årets tildeling av H.K.H. Kronprinsessen, ved et arrangement på Universitetet i Bergen 27. august 2008. Fundación Xochiquetzal ble opprettet i 1990. Siden starten har de arbeidet for Hiv-positive barn og unge som har opplevd seksuelle overgrep. Dette er et omfattende problem i Nicaragua, hvor maktstrukturene gjør at spesielt jenter blir sårbare for seksuell utnyttelse og menneskehandel. Fundación Xochiquetzal har gjennomført en rekke sosiale prosjekter over hele Nicaragua, og har siden opprettelsen i 1990 bidratt til å gi nærmere 50 unge et bedre liv. For midlene fra Kronprinsparets humanitære fond vil ungdommer som tidligere har vært ofre for sexhandel, få mikrokredittlån til å etablere egen virksomhet. Organisasjonen følger opp ungdommene økonomisk, av psykososial og praktisk art.

Tildelingen fra Kronprinsparets humanitære fond var på 500 000 kroner. Fondet er registrert i Brønnøysundregistrene, med organisasjonsnummeret 984 429 657 og i Stiftelsestilsynet.

ÅPENT SLOTT

Det kongelige hoffs kulturformidling Åpent Slott ble formelt opprettet 1. januar 2002 for å tilrettelegge for publikums tilgang til de statlige kongelige eiendommer. Seksjonen organiserer omvisninger, utstillinger og konserter, og er arrangør/medarrangør av diverse kulturaktiviteter. Åpent Slott drifter museumsbutikker på Det kongelige slott og Oscarshall slott. Kulturformidlingen er organisert som et selvstendig økonomisk og administrativt foretak, som skal skaffe driftsmidler gjennom salg av billetter og souvenirer. Et eventuelt overskudd skal føres tilbake til virksomheten. Daglig leder, kultursjef Maisen Bonnevie, rapporterer til et styre som i 2008 har bestått av hoffsjef Rolf Trolle Andersen(til oktober 2008), fungerende hoffsjef Berit Tversland (fra oktober 2008) hoffmarskalk Arne Omholt (til mai 2008), slottsforvalter Ragnar Osnes (fra mai 2008), informasjonssjef Astrid Versto (til juni 2008), kommunikasjonssjef Marianne Hagen (fra juni 2008) og direktør ved Bergen kunstmuseum, Anniken Thue. H.M. Dronningen er honorær styreformann i Åpent Slott. Det er i 2008 avholdt fire styremøter. Åpent Slott har tre fast ansatte. I publikumssesongen har det vært engasjert 16 omvisere på Det kongelige slott.

Parti fra Slottsgården.

Under Oslo Kammermusikk Festival ble det avholdt flere konserter i Slottskapellet.

I forbindelse med omorganisering ved Det kongelige hoff ble Åpent Slott fra april 2008 administrativt innplassert i den nyopprettede Kultur- og eiendomsavdelingen. Åpent Slott beholder sin status som selvstendig foretak med eget budsjett og årsregnskap. Kultursjefen rapporterer som tidligere til hoffsjefen og styret innenfor eget fagområde, men samarbeider tett med slottsforvalter og seksjonene i avdelingen. Dette samarbeidet er forutsetningen for å oppfylle hoffets uttalte ambisjon om økt satsing på, og synliggjøring av kulturfeltet.

Omvisningssesongen på Det kongelige slott varte fra 21. juni til 16. august 2008. I alt besøkte 29.114 personer Det kongelige slott i løpet av sommeren. De ble vist rundt i 15 av Slottets representasjonsrom. I forbindelse med at det i 2008 var 100 år siden Kongens Fortjenstmedalje ble innstiftet, ble det i Den store festsal på Slottet laget en presentasjon av de forskjellige valørene av medaljen fra Kong Haakon VII til Kong Harald V. I Store spisesal ble det dekket et taffel med glass, porselen, bestikk, kandelabre og vaser fra 1905-1908.

På grunn av rehabiliteringsarbeider på Oscarshall var lystslottet stengt for omvisninger og konserter i 2008.

I samarbeid med Oslo Kammermusikk Festival ble det avholdt fire konserter i Slottskapellet 16., 23. og 24. august 2008. Til sammen 1000 personer overvar konsertene i kapellet. Åpent Slott er ansvarlig for omvisninger ved medaljemottakelsene på Slottet. I tillegg bistår Åpent Slott kontinuerlig Det kongelige hoff med omvisninger for spesielt inviterte personer gjennom hele året. Åpent Slott deltar også i kulturprosjekter i hoffets regi, som f.eks. bokutgivelser.

MAISEN BONNEVIE
KULTURSJEF

H.K.H. Kronprinsen avla et offisielt besøk til Tyrkia i november 2008.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Arbeidet med helse, miljø og sikkerhet (HMS) er godt innarbeidet i Det kongelige hoffs rutiner. HMS–koordinator i personalseksjonen administrerer det løpende samarbeidet med vernetjenesten og HMS arbeidet i virksomheten. HMS–koordinator rapporterer til hoffsjefen i HMS–saker. Det kongelige hoff er sammensatt av en rekke ulike arbeidsgrupper, med forskjellige og varierende arbeidssteder og med ulike arbeidstidsordinger, noe som kan by på utfordringer i forhold til et fellesskap. Det arbeides derfor målrettet med å ivareta et godt arbeidsmiljø. Dette gjøres ved jevnlige HMS– møter og vernerunder. I tillegg arrangeres det årlig HMS–dag for alle ansatte. Arbeidsmiljøutvalget har gjennomført 5 møter i løpet av 2008. Det er opprettet underutvalg til Arbeidsmiljøutvalget (AMU), som har gjennomført en rekke tiltak innenfor kulturformidling til de ansatte. Videre er det tilrettelagt for trening i arbeidstiden. Høsten 2008 ble det gjennomført en ny arbeidsmiljøundersøkelse for alle ansatte med sikte på å avdekke bevarings- og utviklingsområder. En tilsvarende undersøkelse ble også gjennomført i 2005. Rapporten ble presentert på den årlige HMS–dagen. Alle avdelinger og seksjoner arbeider med handlingsplaner for å følge opp undersøkelsen. Det kongelige hoff er omfattet av avtalen om inkluderende arbeidsliv. Det legges vekt på forebygging og oppfølging av sykefraværet. I 2008 var det totale sykefraværet på 4,2%.

LIKESTILLING

Kvinneandelen ved Det kongelige hoff er totalt 54%. Av syv toppledere er det tre kvinner. Kvinneandelen på mellomledernivå er 61%. Ved rekruttering til ledige stillinger som er dominert av det ene kjønn, fokuseres det i ansettelsesprosessen på å prioritere det underrepresenterte kjønn når kvalifikasjonene ellers er de samme. Det er ingen signifikante lønnsforskjeller mellom kjønnene. Av de 14% fast ansatte som arbeider turnus, er 77% menn. Det kongelige hoff ønsker mangfold i organisasjonen, og arbeider aktivt for å bidra til dette ved rekruttering av nye medarbeidere.

ÅRSREGNSKAP FOR DEN KONGELIGE CIVILLISTE

RESULTATREGNSKAP	NOTE	2008	2007
INNTEKTER			
Overføring post 50/51	2	141 090 000	136 068 000
Leieinntekter	3	219 698	164 052
Administrasjonsgodtgjørelse	4	187 300	182 000
Refusjonsinntekter	5	152 501	265 191
Ekstraordinære inntekter	6	1 150 002	
Sum		142 799 500	136 679 243
KOSTNADER			
Lønnskostnader	7	80 385 969	78 249 528
Anskaffelser og rehabilitering	8	3 261 448	5 010 917
Driftskostnader	9	22 437 107	25 382 386
Prosjekter	10	34 605 646	40 518 054
Sum		140 690 169	149 160 885
Driftsresultat		2 109 331	-12 481 642
Finansinntekter	11	1 943 367	1 965 648
Årsresultat	1	4 052 699	-10 515 993
OVERFØRINGER			
Overført fra prosjektavsetninger	10/12	-8 585 175	-2 774 451
Overført til andre avsetninger	10/12	4 896 331	0
Overført til dekning av fremført underskudd	12	7 741 542	-7 741 542
Sum		4 052 699	-10 515 993

BALANSE PR. 31. DESEMBER	NOTE	2008	2007
EIENDELER			
Omløpsmidler			
Fordringer		133 300	158 105
Personallån		12 000	18 000
Forskutterte kostnader		1 274 620	1 727 650
Sum		1 419 920	1 903 755
Bankinnskudd			
Kassebeholdning		6 382	14 871
Bankinnskudd drift		20 260 287	22 486 633
Bankinnskudd skattetrekk		3 080 252	3 041 831
Sum		23 346 921	25 543 334
Sum omløpsmidler		24 766 840	27 447 089
Sum eiendeler		24 766 840	27 447 089
AVSETNINGER OG KORTSIKTIG GJELD			
Avsetninger			
Avsetning til post 51-prosjekter under utførelse	10/12	-794 401	7 790 773
Avsetning til post 50-prosjekter	12	4 896 331	-7 741 542
Sum		4 101 930	49 231
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		8 356 730	14 547 541
Skyldige offentlige avgifter		5 704 896	5 563 855
Skyldige pensjonsforpliktelser		0	773 662
Skyldige feriepenger		6 603 284	6 512 800
Sum		20 664 910	27 397 858
Sum avsetninger og kortsiktig gjeld		24 766 840	27 447 089

Oslo, 31. desember 2008 / 3. mars 2009

Åge B. Grutle
Hoffsjef

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR DEN KONGELIGE CIVILLISTE

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Økonomireglementet for Det kongelige hoff, som ble fastsatt ved H.K.H. Kronprinsregentens resolusjon 05.07.02, gjeldende fra 01.01.02, er i tillegg benyttet som grunnlag for utarbeidelse av regnskapet og noter.

INNTEKTER: Overføring/bevilgning post 51: «Særskilte prosjekt ved Det kongelige hoff». Midler bevilget over post 51 er øremerket prosjekter med så stor kostnadsramme at ordinær bevilgning ikke kan finansiere dem.

HOVEDREGEL FOR VURDERING OG KLASSIFISERING AV EIENDELER OG GJELD: Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

ANLEGGSMIDLER: Det kongelige hoffs innkjøp av varige driftsmidler som IKT-utstyr, kontormaskiner, inventar, biler samt rehabilitering av statlig eiendomsmasse kostnadsføres i resultatregnskapet. Anskaffelser anses forbrukt i regnskapsåret fordi de har kort økonomisk levetid eller gjelder Statens eiendommer. Se spesifikasjoner i note 8 om kostnadsførte anskaffelser og rehabilitering, samt i note 10 for tilsvarende kostnader i prosjekter.

PERIODISERINGSREGLER: Regnskapet bygger på det grunnleggende prinsippet om sammenstilling. Alle kostnader belastes etter hvert som de påløper. Ved årsslutt foretas avsetning for påløpte kostnader basert på den kunnskap man har ved avslutning av regnskapet.

FORDRINGER: Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

BANKINNSKUDD, KONTANTER: Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter og bankinnskudd med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

PENSJONER: Pensjonsforpliktelser balanseføres ikke. Pensjonskostnader er innbetalinger til Statens Pensjonskasse. Evt. skyldige pensjonsforpliktelser gjelder ikke innbetalt premie til Statens Pensjonskasse pr. 31/12.

ÅRSRESULTAT OG AVSETNINGER: I økonomireglementet fremkommer at Det kongelige hoff beholder disposisjonsretten til utbetalte midler dersom årsregnskapet viser et positivt resultat. I årsregnskapet kan det foretas avsetninger til fremtidig bruk. Årsresultatet for 2008 er i sin helhet fremført som prosjektavsetninger, etter dekning av tidligere fremført driftsunderskudd. Se spesifikasjoner i note 10 og 12.

NOTE 2 OVERFØRING POST 50 OG 51

	2008	2007
Bevilgning: St.prp. nr. 1, 2008-2009, FAD, programområde 00 kap.1, post 50	122 299 000	
Bevilgning: St.prp. nr. 1, 2008-2009, FAD, programområde 00 kap.1, post 51	15 375 000	
*Bevilgning: St.prp. nr. 28, 2008-2009, FAD, programområde 00 kap.1, post 50	3 416 000	
Sum	141 090 000	136 068 000

*Tilleggsbevilgning til særskilt prosjekt - Det kgl. hoff har valgt å behandle midlene som post 51-midler, dvs. øremerkede, selv om de formelt er bevilget over post 50. Spesifikasjon av anvendelsen inngår derfor i note 10, Særskilte prosjekter

NOTE 3 LEIEINNTEKTER

Leieinntekter for personalboliger Det kgl. slott	219 698	164 052

NOTE 4 ADMINISTRASJONSGODTGJØRELSE

Administrasjonsgodtgjørelse gjelder for regnskaps- og personalforvaltningstjenester som ytes til DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens stab, Åpent Slott og Skaugum Gård.	187 300	182 000

NOTE 5 REFUSJONSINNTEKTER

Refusjonsinntekter gjelder refusjon for varer og tjenester ytt til DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens stab.	171 467	265 191

NOTE 6 EKSTRAORDINÆRE INNTEKTER

	2008	2007
Ekstraordinære inntekter er refusjon fra Statsbygg for tidligere utgiftsførte elektrisitetskostnader og bidrag fra DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens stab bl.a. til gjennomført web-utvikling.	1 150 002	

NOTE 7 LØNNSKOSTNADER

Lønn og feriepenger	62 112 083	59 568 109
Pensjonskostnader	4 229 900	5 096 675
Arbeidsgiveravgift	9 576 120	9 262 648
Andre personalkostnader	4 467 865	4 322 096
Sum	80 385 969	78 249 528

Lønn til hoffsjefen er utgiftsført med kr 1 046 764 og annen godtgjørelse med kr 186 142 for perioden 1/1-30/10.
Pensjonskostnader er godskrevet med for mye avsatt i 2007.
Gjennomsnittlig antall ansatte er 142.

NOTE 8 ANSKAFFELSER OG REHABILITERING

Anskaffelser biler	1 425 112	376 035
Anskaffelser maskiner	69 292	632 304
Anskaffelser IKT-utstyr	942 593	1 597 652
Anskaffelser inventar og verktøy	824 451	1 673 994
Rehabilitering av statlig eiendomsmasse	730 932	
Sum	3 261 448	5 010 917

NOTE 9 DRIFTSKOSTNADER

Arrangementer og offisielle kostnader, inkl. reiser, ekskl. forpleining	1 089 847	894 273
Forpleining (i tilknytning til arrangementer, kantinedrift etc.)	1 476 730	1 237 710
Reisekostnader for Det kongelige hoff	1 100 126	1 028 644
Drift og vedlikehold av bilparken	1 507 665	1 509 281
Renhold og annen husholdsdrift	998 704	986 623
Park- og gartneridrift samt vedlikehold av parker og gartneri	849 777	1 433 702
Elektrisitet og fyringsolje	2 805 425	2 633 760
Offentlige avgifter	957 207	846 743
Reparasjoner og vedlikehold av bygninger	1 636 451	2 330 547
Driftskostnader tekniske anlegg, alarmer mv.	1 630 086	1 783 075
Service-, leie- og lisensavtaler vedr. kontormaskiner, edb, tv etc.	1 939 540	1 650 495
Informasjonskostnader	566 316	628 666
Telefon, mobiltelefon, porto	1 155 824	1 172 817
Kontorrekvisita, trykking/kopiering, film/fotografering, aviser/trykksaker/bøker	1 144 696	1 241 129
Honorarer	595 514	633 501
Konsulenttjenester	908 796	3 242 774
Forsikringer	1 311 081	1 207 577
Diverse kostnader	321 149	376 303
Kongepokaler	100 099	188 951
St. Olavs Orden og andre ordener/medaljer	342 074	355 816
Sum	22 437 107	25 382 386

Honorar til revisor er utgiftsført med kr 161 250 for ordinær revisjon og kr 7 500 for annen regnskapsmessig bistand

NOTE 10 PROSJEKTER

Innenfor ordinære driftsrammer gjennomføres såkalte rammeprosjekter. Dette er ulike tiltak av prosjektmessig karakter som kan være knyttet til alle sider ved Det kongelige hoffs virksomhet, som bygninger, utearealer, teknologi, organisasjon, personal, arrangementer osv.

NOTE 10 PROSJEKTER FORTS.	2008	2007
RAMMEPROSJEKTER - GJENNOMFØRT INNENFOR POST 50-BEVILGNING		
Anskaffelse maskiner	160 731	38 341
Anskaffelse IKT-utstyr og kontormaskiner	90 493	893 184
Anskaffelse inventar	1 965 502	1 190 104
Rehabilitering/utvikling bygninger	1 151 670	743 481
Rehabilitering/utvikling utearealer	567 585	2 174 544
Håndverkstjenester	171 474	390 938
Service, reparasjon og tekniske kostnader	1 432 196	916 550
Arkitekt og byggeledelse	124 197	779 207
Konsulenttjenester	857 002	2 127 307
Arrangementer		5 400 516
Kurs/kompetanseheving/organisasjonsutvikling	708 621	601 693
Sum	7 229 472	15 255 865
SÆRSKILTE PROSJEKTER - BEVILGET OVER POST 51		
Anskaffelse inventar	18 125	7 361 057
Rehabilitering/utvikling bygninger/inventar	21 951 643	10 097 157
Håndverkstjenester	300 076	2 063 679
Service, reparasjoner og tekniske kostnader mv.	629 351	1 258 598
Arkitekt og byggeledelse	2 516 637	967 768
Konsulenttjenester	1 960 344	3 513 929
Sum	27 376 175	25 262 189
Sum resultatførte prosjektkostnader	34 605 646	40 518 054
Nærmere om særskilte prosjekter - bevilget over post 51		
Inngående balanse, avsetning til særskilte prosjekter	7 790 773	10 565 225
Årets bevilgning over post 51	18 791 000	24 000 000
Sum til disposisjon særskilte prosjekter	26 581 773	34 565 225
Resultatførte prosjektkostnader	-27 376 175	-25 262 189
Prosjektmidler til overføring før avregninger	-794 401	9 303 036
Avregning mot drift for overforbruk, avsluttet prosjekt		406 422
Avregning mot driftt for tidligere forskutterte prosjektkostnader		-1 918 685
Sum prosjektmidler til overføring neste år	-794 401	7 790 773

NOTE 11 FINANSINNTEKTER		
Renteinntekter	1 954 899	2 009 912
Bankkostnader	-11 531	-44 264
Sum	1 943 367	1 965 648

NOTE 12 AVSETNINGER		
Avsetning til særskilte prosjekter under utførelse (post 51-prosjekter)		
Inngående balanse	7 790 773	10 565 225
Overført ved resultatdisponering	-8 585 175	-2 774 451
Sum	-794 401	7 790 773
ANDRE AVSETNINGER		
Avsetning til rammeprosjekter post 50		
Inngående balanse	0	
Overført ved resultatdisponering	4 896 331	
Sum	4 896 331	0
Sum avsetninger	4 101 930	0
Underskudd til fremføring (post 50)		
Inngående balanse	-7 741 542	0
Overført ved resultatdisponering	7 741 542	-7 741 542
Sum	0	-7 741 542

ÅRSREGNSKAP FOR DD.KK.HH. KRONPRINSEN OG KRONPRINSESSENS STAB

RESULTATREGNSKAP	NOTE	2008	2007
INNTEKTER			
Overføring post 50	2	14 121 000	12 629 000
Sum		14 121 000	12 629 000
KOSTNADER			
Lønnskostnader	3	9 479 103	7 683 612
Anskaffelser	4	125 273	673 168
Driftskostnader	5	3 846 366	3 946 607
Sum		13 450 742	12 303 387
Driftsresultat		670 258	325 613
Finansinntekter	6	327 626	136 644
Årsresultat	1	997 885	462 258
OVERFØRINGER			
Overført til avsetning anskaffelser		997 885	462 258
Sum	8	997 885	462 258

BALANSE PR. 31. DESEMBER	NOTE	2008	2007
EIENDELER			
Omløpsmidler			
Forskutterte kostnader		135 969	4 765
Andre fordringer	7	105 208	22 814
Sum		241 177	27 579
Bankinnskudd			
Bankinnskudd drift		3 428 288	2 447 834
Bankinnskudd skattetrekk		411 784	347 359
Sum		3 840 072	2 795 194
Sum omløpsmidler		4 081 249	2 822 773
Sum eiendeler		4 081 249	2 822 773
AVSETNINGER OG KORTSIKTIG GJELD			
Avsetninger			
Avsetning til anskaffelser		2 112 295	1 114 411
Sum	8	2 112 295	1 114 411
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		447 040	399 660
Skyldige offentlige avgifter		739 698	603 116
Skyldige pensjonsforpliktelser		0	74 397
Skyldige feriepenger		782 216	631 189
Sum		1 968 953	1 708 362
Sum avsetninger og kortsiktig gjeld		4 081 249	2 822 773

Oslo, 31. desember 2008 / 3. mars 2009

Åge B. Grutle
Hoffsjef

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR DD.KK.HH. KRONPRINSEN OG KRONPRINSESSENS STAB

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Økonomireglementet for Det kongelige hoff, som ble fastsatt ved H.K.H. Kronprinsregentens resolusjon 05.07.02, gjeldende fra 01.01.02, er i tillegg benyttet som grunnlag for utarbeidelse av regnskapet og noter.

HOVEDREGEL FOR VURDERING OG KLASSIFISERING AV EIENDELER OG GJELD: Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

ANLEGGSMIDLER: DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens stabs innkjøp av varige driftsmidler som IKT-utstyr, kontormaskiner, inventar og biler/bilutstyr kostnadsføres i resultatregnskapet. Anskaffelser anses forbrukt i regnskapsåret fordi de har kort økonomisk levetid. Se spesifikasjoner i note 4 om kostnadsførte anskaffelser.

PERIODISERINGSREGLER: Regnskapet bygger på det grunnleggende prinsippet om sammenstilling. Alle kostnader belastes ettter hvert som de påløper. Ved årsslutt foretas avsetning for påløpte kostnader basert på den kunnskap man har ved avslutning av regnskapet.

FORDRINGER: Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

BANKINNSKUDD, KONTANTER: Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter og bankinnskudd med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

PENSJONER: Pensjonsforpliktelser balanseføres ikke. Pensjonskostnader er innbetalinger til Statens Pensjonskasse. Evt. skyldige pensjonsforpliktelser gjelder ikke innbetalt premie til Statens Pensjonskasse pr. 31/12.

ÅRSRESULTAT OG AVSETNINGER: I økonomireglementet fremkommer at DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens stab beholder disposisjonsretten til utbetalte midler dersom årsregnskapet viser et positivt resultat. I årsregnskapet kan det foretas avsetninger til fremtidig bruk. Årsresultatet for 2008 er avsatt til framtidige anskaffelser. Se spesifikasjoner i note 8

NOTE 2 OVERFØRING POST 50

	2008	2007
Bevilgning: St.prp. nr. 1, 2008-2009, FAD, programområde 00 kap.2, post 50		14 121 000
Sum	14 121 000	12 629 000

NOTE 3 LØNNSKOSTNADER

Lønn og feriepenger	7 211 573	6 044 229
Arbeidsgiveravgift	1 116 430	944 189
Pensjonskostnader	504 001	530 825
Andre personalkostnader	647 099	164 369
Sum	9 479 103	7 683 612

Pensjonskostnader er godskrevet med for mye avsatt i 2007.
Gjennomsnittlig antall ansatte er 14

NOTE 4 ANSKAFFELSER

Anskaffelser inventar	57 123	526 058
Anskaffelser bil	6 660	78 974
Anskaffelser IKT-utstyr	61 490	68 136
Sum	125 273	673 168

NOTE 5 DRIFTSKOSTNADER

	2008	2007
Arrangementer og offisielle kostnader	729 413	692 735
Reisekostnader	489 233	546 316
Bilhold	191 715	179 455
Telefon, mobiltelefon	284 748	255 371
Kontorrekvisita, trykking/kopiering, film/fotografering, aviser/trykksaker/bøker	188 133	169 672
Honorarer	400 644	213 771
Håndverks-/fremmedtjenester	470 260	
Adm.godtgjørelse og refusjon til Den kongelige civilliste for kjøp av tjenester	861 380	323 445
Konsulenttjenester	507 465	883 703
Forsikring	193 636	186 047
Andre driftskostnader	25 831	
Sum	3 846 366	3 946 607

Honorar til revisor er utgiftsført med kr 22 500 for ordinær revisjon.

NOTE 6 FINANSINNTEKTER

Renteinntekter	330 613	139 356
Bankkostnader	-2 987	-2 711
Sum	327 626	136 644

NOTE 7 FORDRINGER

Fordringen gjelder forskutterte kostnader for UD knyttet til offisielle reiser i utlandet og forskutterte kostnader for andre regnskapsklienter innenfor Det kgl. hoff	105 208	22 814

NOTE 8 AVSETNINGER

Avsetning til anskaffelser/driftsreserve		
Inngående balanse	1 114 411	652 153
Overført ved resultatdisponering	997 885	462 258
Sum	2 112 295	1 114 411
Sum avsetninger	2 112 295	1 114 411

Av avsetningene er kr 600 000 tenkt anvendt i 2009 til fornyelse av bilparken.

ÅRSREGNSKAP FOR ÅPENT SLOTT

RESULTATREGNSKAP	NOTE	2008	2007
INNTEKTER			
Salgsinntekter		362 231	482 511
Billettinntekter		2 298 985	2 323 115
Andre inntekter		250 000	300 000
Sum	2	2 911 216	3 105 626
KOSTNADER			
Varekjøp		234 513	194 744
Beholdningsendring varelager		12 866	26 721
Lønnskostnader	3	2 362 182	2 147 926
Driftskostnader	4	318 087	794 747
Sum		2 927 648	3 164 138
Driftsresultat		-16 432	-58 512
Renteinntekter		34 183	19 003
Årsresultat		17 751	-39 509
OVERFØRINGER			
Overført til/fra egenkapital		17 751	-39 509
Sum		17 751	-39 509

BALANSE PR. 31. DESEMBER	NOTE	2008	2007
EIENDELER			
Omløpsmidler			
Varebeholdning	5	191 313	204 179
Forskutterte kostnader		4 692	2 935
Bankinnskudd drift		448 886	422 487
Bankinnskudd skattetrekk		53 200	51 317
Sum		698 091	680 917
Sum eiendeler		698 091	680 917
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Egenkapital pr. 1/1		395 666	435 175
Overført fra resultatdisponering		17 751	-39 509
Sum		413 417	395 666
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		63 272	43 764
Avregning merverdiavgift		-33 750	-24 446
Skyldige offentlige avgifter		108 120	102 045
Skyldige pensjonsforpliktelser		2 567	41 393
Skyldige feriepenger		144 465	122 495
Sum		284 674	285 251
Sum egenkapital og gjeld		698 091	680 917

Oslo, 31. desember 2008 / 3. mars 2009

Åge B. Grutle
Hoffsjef

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR ÅPENT SLOTT

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. I tillegg er Økonomireglementet for Det kongelige hoff, som ble fastsatt ved H.K.H. Kronprinsregentens resolusjon 05.07.02, gjeldende fra 01.01.02, benyttet som grunnlag for utarbeidelse av regnskapet og noter.

HOVEDREGEL FOR VURDERING OG KLASSIFISERING AV EIENDELER OG GJELD: Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

PERIODISERINGSREGLER: Regnskapet bygger på det grunnleggende prinsippet om sammenstilling. Alle kostnader belastes etter hvert som de påløper. Ved årsslutt foretas avsetning for påløpte kostnader basert på den kunnskap man har ved avslutning av regnskapet.

VAREBEHOLDNING: Varelageret er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi.

FORDRINGER: Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

BANKINNSKUDD, KONTANTER: Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter og bankinnskudd med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

PENSJONER: Pensjonsforpliktelser balanseføres ikke. Pensjonskostnader er innbetalinger til Statens Pensjonskasse.
Evt. skyldige pensjonsforpliktelser gjelder differanse mellom beregnet og innbetalt premie til Statens Pensjonskasse pr. 31/12.

NOTE 2 INNTEKTER

	2008	2007
Salg av souvenirer, bøker etc.	362 231	482 511
Billettinntekter gjelder for omvisning og konserter på Slottet	2 298 985	2 323 115
Andre inntekter er driftsstøtte fra Den kongelige civilliste	250 000	300 000
Sum	2 911 216	3 105 626

NOTE 3 LØNNSKOSTNADER

Lønn og feriepenger	1 872 490	1 661 464
Arbeidsgiveravgift	307 046	276 512
Pensjonskostnader	120 147	173 482
Andre personalkostnader	62 499	36 468
Sum	2 362 182	2 147 926

Pensjonskostnader er godskrevet med for mye avsatt i 2007.
Gjennomsnittlig antall ansatte er 5.

NOTE 4 DRIFTSKOSTNADER

Rekvisita	7 542	9 244
Andre driftskostnader	109 052	93 629
Utstillingskostnader	518 449	
Honorarer	16 250	17 500
Administrasjonsgodtgjørelse til Den kongelige civilliste	36 450	39 000
Renhold	148 794	116 925
Sum	318 087	794 747

Honorar til revisor er utgiftsført med kr 16 250 for ordinær revisjon

NOTE 5 VAREBEHOLDNING

Varebeholdningen består av bøker og souvenirer for videresalg	191 313	204 179

Deloitte.

Deloitte AS
Karenslyst allé 20
Postboks 347 Skøyen
0213 Oslo

Telefon: 23 27 90 00
Telefax: 23 27 90 01
www.deloitte.no

REVISJONSBERETNING FOR DET KONGELIGE HOFF FOR 2008

Vi har revidert årsregnskapene for regnskapsåret 2008 for følgende enheter:

Den Kongelige Civilliste	årsresultat	kr 4.052.699
DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens Stab	årsresultat	kr 997.885
Åpent Slott	årsresultat	kr 17.751

Vi har også revidert opplysningene i Hoffsjefens sammendrag om Det Kongelige Hoffs årsregnskaper. Årsregnskapene består av resultatregnskap, balanse og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelse av regnskapene. Årsregnskapene og årsberetningen er avgitt av Hoffsjefen. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapene og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av enhetenes formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapene er avgitt i samsvar med lov, forskrifter og økonomireglementet for Det Kongelige Hoff og gir et rettvisende bilde av enhetenes økonomiske stilling 31. desember 2008 og av resultatet i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapene er konsistente med årsregnskapene, og er i samsvar med lov, forskrifter og økonomireglementet for Det Kongelige Hoff.

Oslo, 3. mars 2009
Deloitte AS

Arnulv Lemme
statsautorisert revisor

ORD OG UTTRYKK

Mange yrkestitler, ord og uttrykk som brukes ved Det kongelige hoff er historiske og har vært brukt i generasjoner. I aviser, blader og i denne årsberetning går mange av ordene og uttrykkene igjen. Ordlisten er laget for å gi leserne en forklaring på innholdet av disse tradisjonsrike betegnelsene.

ADJUTANT/ADJUTANTSTAB

H.M. Kongens adjutantstab er underlagt Forsvarssjefen, men fungerer i praksis som en avdeling ved Hoffet. Ordet «adjutant» stammer fra latin og betyr «å hjelpe til». H.M. Kongen har tre adjutanter og tre overadjutanter, mens H.K.H. Kronprinsen har tre adjutanter. Disse kommer fra hver av forsvarsgrenene, Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret.

APANASJE

Den årlige ytelsen fra Stortinget til DD.MM. Kongen og Dronningen og DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens mer private utgifter, kalles apanasje. Ordet stammer fra fransk og betyr «å gi brød til».

ATTACHÉRE

Ordet attaché er opprinnelig fransk og betyr knyttet til. Ved statsbesøk er en eller flere nordmenn som har tilknytning til gjestene og deres land, attachért de utenlandske gjester. Det vil si at de skal stå til rådighet hele tiden, være orientert og parat til å besvare alle spørsmål.

AUDIENS

Ordet stammer fra det latinske ordet «å høre», og betyr «mulighet til å bli hørt». De kongelige mottar hvert år mange mennesker som kommer for å takke eller redegjøre for en sak eller organisasjon.

CIVILLISTEN

Den Kongelige Civilliste er Stortingets bevilgninger til drift og investeringer ved Det Kongelige Hoff. Ordet civilliste er opprinnelig engelsk. I 1689 bevilget Parlamentet Kongen et fast årlig tilskudd, mot at han, utover hoffets utgifter, også betalte lønnsutgiftene til en rekke sivile embetsmenn som var oppført på den såkalte «The Civil List».

ETIKETTE

Takt og tone og kjennskap til mer eller mindre uskrevne regler, kalles etikette. Det omfatter også tradisjon, sunn fornuft, samt respekt for alder og plassering i samfunnet. Etikette kan også omfatte hvordan man tiltaler kongelige og andre viktige personer, rekkefølgen for taler der kongelige, statsråder, ambassadører, fylkesmann etc. er til stede. Etikette har også med rang og regler for bordplassering å gjøre.

FORETREDE

Foretrede betyr å bli mottatt av en høytstående person, konge/fyrste.
Se også audiens.

DIADEM

(Tiara på engelsk). Diadem er et pannebånd eller smykke som tegn på verdighet eller til pryd. Bruken av diadem skriver seg tilbake til midten av 1700-tallet. Det startet som et motefenomen blant fyrstinner. Blant de diadem de kongelige bærer i dag, er flere over hundre år gamle, og er gått i arv fra familie til familie. Ordet stammer fra gresk og betyr å binde fast eller feste

GOTHA-KALENDEREN

Helt siden 1764 er det utgitt en genealogisk kalender over fyrstehusene i Europa. Utgivelsen fant sted i den tyske byen Gotha under navnet «Gothaischer Hofkalender» – siden også på fransk under navnet «Almanach de Gotha». Utgivelsene ble stanset under 2. verdenskrig, men boken er siden 1998 utgitt i ajourførte engelske utgaver.

HERALDIKK

Læren om skjoldmerker og våpenskjold kalles heraldikk. I vid forstand omfatter heraldikk også et utvidet våpen- og flaggvesen, samt visse andre offentlige høytidstegn eller kjennemerker.

HOFF

Hoffet var betegnelsen på en konge/fyrstes bolig, husholdning og nærstående rådgivere. I dag er Det Kongelige Hoff organisasjonen som bistår DD.MM. Kongen og Dronningen og DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens i utøvelsen av deres virke.

HOFFDAME

Funksjonen som hoffdamene oppsto ved de europeiske hoffene på 1700-tallet, som selskapsdamer for dronninger og prinsesser. I moderne tid utviklet stillingen seg til å ledsage og bistå dronninger og prinsesser ved offisielle anledninger. En del av arbeidet besto også av planlegging og tilrettelegging. I dag er det bare Prinsesse Astrid fru Ferner som har hoffdame.

HOFFMARSKALK

Hoffmarskalken er Det kongelige hoffs økonomi- og administrasjonssjef.

HOFFSJEF

Hoffsjefen er øverste leder og juridisk person for Det kongelige hoff.

HØYTIDELIG AUDIENS

H.M. Kongen mottar nye ambassadører fra fremmede land som skal representere sitt land i Norge, i Høytidelig Audiens. Den nye ambassadøren blir hentet i en av H.M. Kongens biler og kjørt til Slottet. Garden paraderer og H.M. Kongen tar i mot i gallauniform. Når ambassadøren har levert sitt introduksjonsbrev (akkreditiver) til H.M. Kongen, kan vedkommende begynne å fungere som ambassadør i Norge.

KABINETTSSEKRETÆR

Kabinettssekretæren leder kabinettssekretariatet som er ansvarlig for DD.MM. Kongen og Dronningens program, protokoll, heraldikk og sekretariatsfunksjoner ved Det kongelige hoff. Kabinettssekretariatet har ansvaret for Kongeparets korrespondanse.

KAMMERHERRE/KAMMERDAME

Tittelen kammerherre stammer opprinnelig fra eneveldet og ble tildelt høyt betrodde menn som gjorde tjeneste ved Hoffet og som vartet opp Kongen. Derfor fikk de nøkkel (kammernøkkel) til Kongens mest betrodde værelser.
Kammerherre/kammerdame har også oppgaver av seremoniell art. I moderne tid er kammerherre/kammerdame tittel på betrodd rådgiver for H.M. Kongen og hoffsjefen. Det er for tiden ingen tjenestegjørende kammerherre/kammerdame ved Det kongelige hoff.

KAMMERTJENER

Personlig tjener for Kongefamiliens medlemmer. Kammertjeneren sørger for at

de kongeliges garderober er i orden foran store arrangement og offisielle reiser i Norge og utenlands. Kammertjenerne hjelper også til med andre gjøremål ved Det kongelige hushold.

KONGEHUSET

Det Kongelige Hus omfatter DD.MM. Kongen og Dronningen, DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessen og H.K.H. Prinsesse Ingrid Alexandra.

KONGEFAMILIEN

Den Kongelige Familie omfatter i tillegg til de medlemmer som omfattes av Det Kongelige Hus, Prins Sverre Magnus, Marius Borg Høiby, Prinsesse Märtha Louise, Ari Behn. Maud Angelica Behn, Leah Isadora Behn, Emma Tallulah Behn, Prinsesse Ragnhild, fru Lorentzen, Erling S. Lorentzen, Prinsesse Astrid, fru Ferner og Johan Martin Ferner.

LAKEI

Ordet stammer fra tysk/spansk. Lakei er livrékledd tjener hos høytstående person. På Slottet er det lakeiene som serverer ved kongelige taffel og andre arrangementer i Kongefamiliens regi. Lakeiene bistår gjester som skal i audiens til H.M. Kongen.

LIVRÉ

Uniformen som benyttes av lakeier og leietjenere heter livré. Ordet stammer fra fransk.

MEDALJEMOTTAKELSE

Hvert år holder H.M. Kongen mottakelser på Slottet for de mange som har fått Kongens Fortjenstmedalje. Hver medaljemottaker kan ha med seg en ledsager på mottakelsen.

ORDEN

Ordensvesen finner man i de fleste av verdens nasjoner og utdelingen av ordener benyttes som middel for et statsoverhode til å belønne landsmenn og utlendinger for innsatser til samfunnets beste. Ordensbåndet markerer den fineste graden av en orden. For å komplettere ordensvesenet har man i mange år delt ut medaljer. I motsetning til ordenene, som ofte har en korsform, er medaljene runde. På framsiden (avers) har de som regel et bilde i relieff og på baksiden (revers) en tekst som angir medaljens formål og innehaverens navn. I tillegg til fortjenstmedaljer har det siden 1818 vært tradisjon at de norske kongene har innstiftet minnemedaljer ved særskilte merkedager i Kongehuset.

OVERHOFFMESTERINNE

Overhoffmesterinnen er «visevertinne» ved Det kongelige hoff. Oppgavene består i å avlaste og hjelpe H.M. Dronningen ved offisielle arrangement, og ivareta vertinnepliktene i offisiell seremoniell- og selskaplig sammenheng der Kongefamiliens kvinnelige medlemmer er forhindret fra å være tilstede. Overhoffmesterinnen ved Det kongelige hoff har for tiden tjenestefri.

PORTRETTNÅL

Etter gammel tradisjon kan monarken skjenke sin hustru, døtre, svigerdøtre og nære kvinnelige medarbeidere et spesielt hederstegn – et brystportrett. Dette regnes som egen Kongelige Husorden for damer. Ordenen kalles opp etter monarken som er avbildet. Den første dansk-norske dronning som er avbildet med sin kongelige gemals brystportrett var dronning Anna Sophie, gift med Kong Frederik IV. Dronning Sonja har Kong Olavs portrettnål og H.M. Kong Haralds portrettnål. Brystportrettet omkranses av en diamantramme hengende i en sløyfe. De norske portrettnålene har sløyfe i St. Olavs Ordens bånd og bæres på venstre side.

PROTOKOLL

Samlebetegnelse for skrevne og uskrevne regler angående former og seremoniell i det offentlige liv. Protokoll stammer opprinnelig fra gresk. Se også etikette.

RANG

Offisielle verdighetsgrader som er knyttet til bestemte stillinger i samfunnet og/eller bestemte samfunnsgrupper, betegnes som rang. Så lenge rangordningen ligger fast, blir det ikke problem med bordplasseringen ved store Kongelige middager. Bordplasseringen skjer etter rang.

REGALIER

Riksregaliene er rikets symboler på Kongens makt og verdighet. Ordet regale stammer fra latin og betyr «Kongelig», «som hører til en Konge» eller «verdig for en Konge». Regalienes viktigste funksjon var knyttet til kroningene og salvingene der de inngikk som synlige symbol i de seremonier der Kongen mottok den «guddommelige innvielse». De norske Riksregaliene stilles ut i Regaliemuseet i Erkebispegården i Trondheim og ble sist brukt ved signingen av DD.MM. Kongen og Dronningen i 1991.

SEREMONIELL

De foreskrevne former for gjennomføring av en formell handling eller seremoni.

STATSBESØK

Besøk av et statsoverhode hos et annet statsoverhode, kalles enten statsbesøk eller offisielt besøk. Statsbesøk til Norge preges av mer seremoniell enn ved et offisielt besøk, blant annet blir det gjestende landets statsoverhode tatt i mot av Kongeparet ved en spesiell seremoni på Slottsplassen.

SLOTTSFORVALTER

Ansvaret for den bygningsmessige drift og vedlikehold på Slottet ligger hos slottsforvalteren. Etter sammenslåingen av Slottsforvaltningen og Det kongelige hoff 1. januar 2002, er slottsforvalteren leder av Det kongelige hoffs kultur- og eiendomsavdeling.

SLOTTSKNEKT

Knektene er resepsjonsvakter på Slottet. Fra gammelt av var en knekt en person som voktet en høytstående person. Slottsknektene tar i mot gjester som kommer til Det kongelige slott.

SLOTTSORDONNANS

Ordonnans er en militær person som har som oppgave å bringe ordrer og utføre visse tjenestefunksjoner. H.M. Kongens Garde utfører ordonnanstjenesten ved Slottet.

SØLVKAMMERBETJENT

Ansvaret for tilsyn og ettersyn med Slottets sølvtøy ligger hos sølvkammerbetjenten.

TAFFEL

Ordet stammer fra tysk, og betyr fornemt måltid – særlig ved fyrsters Hoff.

TAFFELBETJENT

Taffelbetjenten har ansvaret for at bordene ved arrangementer er dekket og har også ansvar for tilsyn og ettersyn med porselen og glass.

UTGITT AV

Det kongelige hoff
www.kongehuset.no

April 2009
ISBN 82-8106-13-1

Gina Rose Design
Trykk: RK Grafisk

FOTO

Jarl Fr. Erichsen, Scanpix, side 12 v. Jan Arne Dammen, Scanpix/Handout, side 30. Det kongelige hoff, side 39. Jon Eeg, Scanpix, side 52. Svein Ove Ekornesvåg, Scanpix, side 43. Knut Falch, Scanpix, side 18 v, 29, 32, 33, 35, 75. Sven Gj. Gjeruldsen, Det kongelige hoff, side 4, 23, 27, 58, 60. Kjartan Hauglid, Det kongelige hoff, side 34, 36. 38. Damian Heinisch, side 3. Marit Hommedal, Scanpix, side 11 h, 17 v, 56, 57. Sara Johannessen, Scanpix, side 31. Erik Johansen, Scanpix, side 7. Heiko Junge, Scanpix, side 20 v, 21, 47. Henning Labrå, side 42-55 (Medaljer). Håkon Mosvold Larsen, Scanpix, side 40, 61, 75. Veronica Melå, Det kongelige hoff, side 16 h 28, 67. Filippo Monteforte, Scanpix, side 13 h. Øyvind Nordahl Næss, VG, side 6. Cornelius Poppe, Scanpix, side 14 v. Nina E. Rangøy, Scanpix, side 26. D. Rentsendorj, AP, side 19 v. Tor Richardsen, Scanpix, side 16 v. Berit Roald, Scanpix, side 38. Bjørn Sigurdsøn, Scanpix, side 13 v, 19 h, 25, 48. Knut Snare, Aftenposten, side 59. Stian Lysberg Solum, Scanpix, side 12 h, 15, 17 h, 20 h. Erlend Aas, Scanpix, side 18 h. Lise Åserud, Scanpix, side 8, 10, 11 v, 14 h, 41.